

**UCHWAŁA NR 240/XXXII/22
RADY GMINY RUTKI**

z dnia 26 września 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Rutki na lata 2021-2030”

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, poz. 1005 i 1079) Rada Gminy Rutki uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Rutki na lata 2021-2030” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

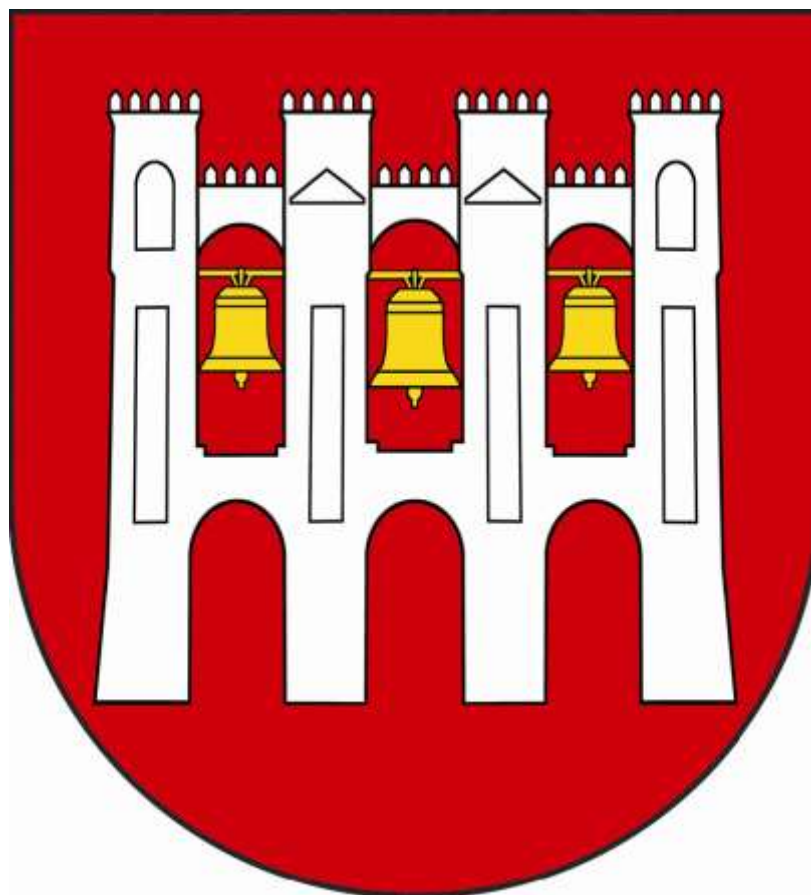
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rutki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Paweł Kowalewski

Załącznik do uchwały Nr 240/XXXII/22
Rady Gminy Rutki
z dnia 26 września 2022 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY RUTKI NA LATA 2021-2030

Rutki-Kossaki 2022

STRATEGIA ROZWOJU
GMINY RUTKI NA LATA 2021-2030

Opracowane przez:

www.CentrumFunduszyUE.pl

Spis treści

1. Wstęp.....	4
2. Wnioski z diagnozy	5
3. Wizja i misja.....	8
4. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	9
5. Kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów strategicznych	12
6. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	16
7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej.....	23
8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	36
9. Obszary Strategicznej Interwencji.....	42
10. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	46
11. Ramy finansowe i źródło finansowania.....	51
Słowniczek pojęć	58
Spis tabel.....	59
Spis map.....	59

1. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Rutki na lata 2021-2030 (dalej: Strategia) stanowi perspektywiczny plan, na podstawie którego Gmina będzie funkcjonować, a w szczególności rozwijać się. Dokument określa wizję rozwoju i cele długookresowe oraz plan działań i metody, które posłużą do ich realizacji. Stanowi podstawę do ciągłego wzmacniania rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego Gminy. Dokument ten wskazuje kierunki polityki rozwojowej Gminy i jednocześnie umożliwia pozyskanie środków zewnętrznych.

Konieczność zaktualizowania Strategii Rozwoju Gminy Rutki wynika z wielu przesłanek. Przede wszystkim związana jest z potrzebą zabezpieczenia ciągłości rozwoju Gminy w określonym przedziale czasowym. Dodatkowo istotne jest zaangażowanie społeczności lokalnej w rozwój jednostki samorządowej. Ponadto konieczne jest dostosowanie dokumentu do zmieniających się uwarunkowań na terenie Gminy oraz w jej otoczeniu. Strategia musi być zgodna z dokumentami wyższego rzędu, jak Strategia województwa czy Krajowa Strategia, których czas obowiązywania obejmuje lata do 2030 roku.

Strategia została opracowana w oparciu o nowe przepisy wynikające ze znowelizowanej ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (w tym przykładowo ustawa o samorządzie gminnym), które weszły w życie z dniem 13 listopada 2020 r. Zmiany dotyczyły w szczególności procedury opracowania strategii, wytycznych merytorycznych (w tym obligatoryjnych rozdziałów dokumentu strategicznego).

Podstawę do sporządzenia Strategii stanowiły przepisy następujących aktów prawnych:

- ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583)
- ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. (Dz. U z 2021 r. poz. 1057)
- ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2373, 2389)

2. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z tej diagnozy.

W celu zebrania i uporządkowania informacji oraz wniosków płynących z diagnozy Gminy Rutki, dokonano analizy SWOT. Określa ona mocne i słabe strony jednostki samorządowej oraz jej szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony wynikają z czynników wewnętrznych gminy, natomiast szanse i zagrożenia z czynników zewnętrznych.

Tabela przedstawia efekty wspomnianej analizy SWOT opracowanej dla Gminy Rutki w oparciu o wyniki przeprowadzonej diagnozy jej sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Tabela 1 Analiza SWOT na podstawie diagnozy Gminy Rutki

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">❖ Spadek ilości beneficjentów pomocy społecznej❖ Obowiązywanie programów społecznych<ul style="list-style-type: none">❖ Posiadanie dokumentów strategicznych❖ Wysoka aktywność społeczna<ul style="list-style-type: none">❖ Wzrost dochodów Gminy❖ Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej❖ Wzrost ilości przedsiębiorców zarejestrowanych na terenie Gminy❖ Spadek ilości osób bezrobotnych❖ Dobry stan infrastruktury drogowej❖ Dobra dostępność komunikacyjna❖ Występowanie dużej ilości form ochrony przyrody	<ul style="list-style-type: none">❖ Występowanie negatywnych procesów demograficznych<ul style="list-style-type: none">❖ Brak żłobków, klubów dziecięcych i punktów opieki dziennej❖ Niska aktywność społeczna mieszkańców<ul style="list-style-type: none">❖ Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla młodzieży❖ Niedopasowana do potrzeb oferta usług spędzania czasu wolnego w obszarze kultury, sportu i rekreacji❖ Niedostosowana do aktualnych potrzeb i wyzwań aktywność instytucji kultury❖ Wyniki kształcenia odbiegające od średnich w województwie i kraju<ul style="list-style-type: none">❖ Wzrost wydatków Gminy❖ Spadek dochodów własnych Gminy❖ Brak dużych zakładów pracy

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
	<ul style="list-style-type: none">❖ Mały odsetek objęcia powierzchni Gminy planami miejscowymi❖ Brak funkcjonowania sieci gazowej❖ Brak rozwiniętej sieci Internetu (niski odsetek gospodarstw domowych z dostępem do szerokopasmowego Internetu)❖ Brak aktualnego Programu Ochrony Środowiska
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">❖ Funkcjonowanie świadczeń społecznych, takich jak 500+ czy Rodzinny Kapitał Opiekuńczy (RKO)❖ Możliwość pozyskania środków finansowych (w tym funduszy UE) na inwestycje i realizację planowanych projektów<ul style="list-style-type: none">❖ Stały spadek bezrobocia❖ Możliwość rozwoju sektora turystycznego❖ Wzrost poziomu świadomości ekologicznej społeczności lokalnej<ul style="list-style-type: none">❖ Atrakcyjność regionu❖ Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	<ul style="list-style-type: none">❖ Niekorzystne trendy demograficzne❖ Następstwa związane z pandemią koronawirusa❖ Małe zainteresowanie ze strony inwestorów<ul style="list-style-type: none">❖ Wzrost emisji gazów cieplarnianych❖ Zmiany klimatyczne spowodowane globalnym ociepleniem

Źródło: opracowanie własne

Analiza sytuacji społecznej ukazała, że podstawowym problemem, z jakim zmagają się Gmina Rutki jest zjawisko występowania negatywnych procesów demograficznych, jak spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa, ujemny przyrost naturalny czy ujemne saldo migracji. Warto jednak zaznaczyć, że jest to trend ogólnopolski, występujący w szczególności w małych gminach wiejskich, jaką stanowi właśnie Gmina Rutki. Za mocną stroną Gminy można natomiast uznać: spadek ilości beneficjentów pomocy społecznej, co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem i wskazuje na wzrost poziomu życia mieszkańców, a także wysoką aktywność społeczną, o której świadczy czynny udział w wyborach samorządowych oraz funkcjonowanie organizacji pozarządowych. Istotne jest zatem podjęcie działań ukierunkowanych na podniesienie atrakcyjności osadniczej Gminy Rutki w celu zarówno zadbania o warunki bytowe obecnej społeczności lokalnej, jak i przyciągnięcia nowych mieszkańców, w szczególności osób młodych.

Diagnoza sytuacji gospodarczej wykazała potencjał Gminy Rutki związany z występowaniem terenów inwestycyjnych – w miejscowościach Rutki-Kossaki, Mężenin oraz Grądy-Woniecko. Pozwala to na rozwój gospodarczy, który już obecnie jest widoczny, ponieważ w Gminie nastąpił wzrost ilości przedsiębiorstw zarejestrowanych na jej obszarze, a przy tym ogólny spadek bezrobocia. Konieczna jest zatem odpowiednia promocja Gminy w celu zwiększenia zainteresowania ze strony nowych inwestorów. Warto w szczególności podjąć inwestycje ukierunkowane na turystykę oraz ochronę środowiska, która obecnie odgrywa kluczowe znaczenie w podejmowaniu wszelkich działań.

Ocena sytuacji przestrzennej pozwoliła stwierdzić, że mocną stroną Gminy Rutki jest w szczególności jej atrakcyjność przyrodnicza, związana przede wszystkim z występowaniem form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, rezerwatu przyrody, otuliny parku narodowego i krajobrazowego. Duże znaczenie mają zatem inwestycje skierowane na przyciągnięcie nowych mieszkańców, inwestorów oraz turystów. Istotne jest w związku z tym podjęcie działań w celu poprawy dostępności komunikacyjnej Gminy, w tym wpływ na jakość, bezpieczeństwo i komfort użytkowania infrastruktury drogowej.

3. Wizja i misja

W procesie określenia celów strategicznych i odpowiadających im celów operacyjnych, a następnie kierunków działań i oczekiwanych rezultatów istotne jest wyznaczenie misji i wizji rozwoju Gminy Rutki.

Misja stanowi określenie wartości, którymi kieruje się społeczność Gminy oraz ukazanie głównego kierunku rozwoju. Wskazuje na potencjał jednostki, a także uzasadnia przyjęcie określonych celów.

Misja Gminy Rutki brzmi następująco:

Gmina Rutki to nieustannie rozwijająca się wspólnota samorządowa zapewniająca odpowiednie warunki życia, otwarta na nowych mieszkańców, inwestorów i turystów i dbająca o środowisko naturalne.

Gmina Rutki, chcąc podnieść poziom swojej atrakcyjności dla mieszkańców, inwestorów oraz turystów, musi podjąć działania ukierunkowane na wszystkie sfery: społeczną, gospodarczą i przestrzenną, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów środowiska naturalnego.

Wizja natomiast określa pożądany stan Gminy, do którego powinny dążyć władze samorządowe dzięki realizacji Strategii. Wskazuje także które mocne strony jednostki należy wzmocnić, które problemy rozwiązać oraz które szanse wykorzystać.

Wizja Gminy Rutki brzmi zatem:

Gmina Rutki to miejsce przyjazne społeczności lokalnej i środowisku przyrodniczemu, wspierające aktywność mieszkańców, otwarte na inwestorów i ukierunkowane na rozwój w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Gmina Rutki, dzięki inwestycjom podejmowanym w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju, która zakłada równoległy rozwój gospodarki, społeczeństwa i środowiska, ma szansę stać się miejscem przyciągającym nowych mieszkańców, przedsiębiorców czy turystów.

4. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Strategia rozwoju gminy musi obligatoryjnie określać cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, na co wskazuje art. 10e ustawy o samorządzie gminnym.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Rutki, a także po dokonaniu analizy SWOT wyróżniono trzy cele strategiczne. Cele strategiczne mają charakter długofalowy i powinny wskazywać główny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy. Natomiast cele operacyjne dotyczą krótszego okresu czasowego i określają sposób realizacji celów strategicznych.

Kolejne tabele prezentują cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym.

Tabela 2 Cel strategiczny i cele operacyjne w wymiarze społecznym

CEL STRATEGICZNY 1:
WZROST JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
CEL OPERACYJNY 1.1:
POPRAWA POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW
CEL OPERACYJNY 1.2:
PROMOCJA GMINY
CEL OPERACYJNY 1.3:
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ SPORTOWEJ I REKREACYJNEJ
CEL OPERACYJNY 1.4:
ROZSZERZENIE OFERTY KULTURALNEJ I SPOŁECZNEJ
CEL OPERACYJNY 1.5:
AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW
CEL OPERACYJNY 1.6:
WSPARCIE I ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Źródło: opracowanie własne

Celem Gminy Rutki jest wzrost jakości życia mieszkańców, który zostanie zrealizowany przede wszystkim poprzez inwestycje w bezpieczeństwo mieszkańców, infrastrukturę społeczną, kulturalną, sportową oraz rekreacyjną. Istotna jest również odpowiednia promocja Gminy w celu przyciągnięcia nowych mieszkańców, a także inwestorów czy turystów. Działania te są spójne z misją rozwoju Gminy Rutki.

Tabela 3 Cel strategiczny i cele operacyjne w wymiarze gospodarczym

CEL STRATEGICZNY 2:
GOSPODARKA UKIERUNKOWANA NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA
CEL OPERACYJNY 2.1:
WZROST ZNACZENIA EKOLOGII W GMINIE
CEL OPERACYJNY 2.2:
WZMOCNIENIE POTENCJAŁU INWESTYCYJNEGO GMINY

Źródło: opracowanie własne

Rozwój gospodarczy ukierunkowany na ochronę środowiska stanowi cel strategiczny Gminy Rutki, który będzie urzeczywistniany poprzez działania związane z ekologią, jak na przykład odpowiednie zarządzanie odpadami czy zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Istotny jest także wzrost potencjału inwestycyjnego Gminy za pomocą odpowiedniej polityki przestrzennej.

Tabela 4 Cele strategiczne i cele operacyjne w wymiarze przestrzennym

CEL STRATEGICZNY 3:
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY
CEL OPERACYJNY 3.1:
POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ
CEL OPERACYJNY 3.2:
ROZWÓJ I POPRAWA FUNKCJONOWANIA GOSPODARKI WODNO-KANALIZACYJNEJ NA TERENIE GMINY
CEL OPERACYJNY 3.3:
ROZWÓJ DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ NA TERENIE GMINY

CEL STRATEGICZNY 4:
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA
CEL OPERACYJNY 4.1:
OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ZASOBÓW WODNYCH
CEL OPERACYJNY 4.2:
ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Źródło: opracowanie własne

W wymiarze przestrzennym kluczowa dla Gminy Rutki jest poprawa dostępności komunikacyjnej, która jednocześnie przyczyni się do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy. Istotne jest w tym miejscu podejmowanie wszelkich działań związanych z infrastrukturą drogową w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Ponadto kluczowe są zadania zmierzające do poprawy jakości środowiska, które między innymi pozwolą zwiększyć odporność na zmiany klimatu, a także wpłyną pozytywnie na zasoby wodne Gminy Rutki. Działania te wynikają z dokumentów strategicznych z zakresu gospodarki wodnej, czyli Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym oraz Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy.

Cele określone w strategii rozwoju gminy powinny być skorelowane z celami strategii wyższych szczebli, w tym ze strategią wojewódzką czy krajową. Zarówno cele strategiczne, jak i operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Rutki są spójne z celami zawartymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030. W Strategii gminnej zaplanowano działania, które będą dotyczyły między innymi poprawy jakości życia, dostępności komunikacyjnej, rozwoju turystyki i kultury, gospodarki odpadami, ograniczeniu emisji zanieczyszczeń powietrza czy poprawy stanu środowiska naturalnego. Wspomniane przedsięwzięcia wpisują się zatem między innymi w cele operacyjne wymienione w strategii krajowej, jak na przykład 1.1 – „Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym” czy 2.1 – „Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego”, a także określone w strategii wojewódzkiej, jak na przykład 1.3 – „Lokalna przedsiębiorczość” czy 2.3 – „Przestrzeń wysokiej jakości”. Realizacja działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Rutki powinna przyczynić się do wypełnienia celów strategicznych strategii wyższego rzędu.

5. Kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów strategicznych

Strategia rozwoju gminy, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, musi wskazywać kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.

Kierunki działań służą realizacji założonych celów, stanowią podstawę wdrażania strategii. Są to rodzaje planowanych przedsięwzięć, przedstawione w większości w ujęciu ogólnym.

Poniższe tabele przedstawiają konkretne kierunki działań wyznaczone do realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Tabela 5 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze społecznym

CEL STRATEGICZNY 1:	
Wzrost jakości życia mieszkańców	
CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1.1: Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców	Monitoring wizyjny miejscowości i obiektów na terenie Gminy Rutki
	Znakowanie zwierząt, sterylizacja i kastracja psów oraz kotów
1.2: Promocja Gminy	Zagospodarowanie terenu nad rzeką Narew, w związku z budową szlaku wodnego „Pisa-Narew”
	Budowa obiektu rekreacyjnego
1.3: Rozwój infrastruktury edukacyjnej, sportowej i rekreacyjnej	Przebudowa istniejących nawierzchni boisk sportowych oraz przebudowa sali gimnastycznej
	Budowa kompleksu boisk sportowych oraz zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej w Grądach-Woniecko
1.4: Rozszerzenie oferty kulturalnej i społecznej	Przebudowa Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki w Rutkach-Kossakach

CEL STRATEGICZNY 1:

Wzrost jakości życia mieszkańców

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1.4: Rozszerzenie oferty kulturalnej i społecznej	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Kołomyi
1.5 Aktywizacja społeczna mieszkańców	Rozwój kompetencji mieszkańców i pracowników Urzędu Gminy
	Rozszerzenie oferty spędzania czasu wolnego
1.6 Wsparcie i zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami	Zapewnienie usług opiekuńczych osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom wymagającym stałej opieki
	Usuwanie barier architektonicznych
	Stałe podnoszenie poziomu dostępności cyfrowej
	Rozwój e-usług
	Szkolenia dla pracowników zatrudnionych przez Gminę współpracujących z osobami ze szczególnymi potrzebami
	Rozwój kompetencji mieszkańców Gminy i kadry Urzędu Gminy

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze gospodarczym

CEL STRATEGICZNY 2:	
Gospodarka ukierunkowana na ochronę środowiska	
CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
2.1: Wzrost znaczenia ekologii w Gminie	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
	Modernizacja systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych
	Rozwój zielonych inwestycji
	Inwestycje w odnawialne źródła energii
2.2: Wzmocnienie potencjału inwestycyjnego Gminy	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
	Zagospodarowanie terenów w miejscowości Grądy-Woniecko

Źródło: opracowanie własne

Tabela 7 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celów strategicznych w wymiarze przestrzennym

CEL STRATEGICZNY 3:	
Zrównoważony rozwój Gminy	
CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
3.1: Poprawa dostępności komunikacyjnej	Budowa nowych dróg gminnych na terenie Gminy Rutki
	Modernizacja istniejącej sieci dróg w Gminie Rutki

CEL STRATEGICZNY 3:

Zrównoważony rozwój Gminy

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
3.2: Rozwój i poprawa funkcjonowania gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy	Modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy Rutki
	Przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Mężeninie oraz Grądach-Woniecko
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla osób prywatnych oraz przy budynkach będących w zasobach Gminy Rutki
3.3: Rozwój dostępności cyfrowej na terenie Gminy	Zapewnienie możliwości podłączenia do szerokopasmowej sieci internetowej w całej Gminie
	Zapewnienie dostępności cyfrowej we wszystkich miejscowościach
	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w sieć światłowodową
	Zapewnienie mieszkańcom usług cyfrowych (on-line) w Urzędzie Gminy

CEL STRATEGICZNY 4:

Poprawa jakości środowiska

4.1: Ochrona i kształtowanie zasobów wodnych	Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych
	Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji
	Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych
4.2: Adaptacja do zmian klimatu	Analiza skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i rekomendacja zmian
	Wdrożenie systemu monitorowania i gromadzenia informacji o podtopieniach i ich skutkach na obszarach zurbanizowanych i użytków rolnych
	Analiza możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych

Źródło: opracowanie własne

6. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Strategia musi definiować oczekiwane rezultaty planowanych działań wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia, co wynika z ustawy o samorządzie gminnym.

Oczekiwane rezultaty to wszystkie przewidywane oraz nie dające się przewidzieć efekty zrealizowanych działań. W celu określenia oczekiwanych rezultatów prowadzonej polityki rozwoju gminy istotne jest ustanowienie odpowiednich wskaźników, które ułatwiają monitorowanie postępów realizacji strategii.

Kolejne tabele przedstawiają oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami osiągnięcia przyporządkowane do konkretnych kierunków działań w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Tabela 8 Oczekiwane rezultaty podejmowanych kierunków działań wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego w wymiarze społecznym

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
CEL STRATEGICZNY 1:		
Wzrost jakości życia mieszkańców		
CEL OPERACYJNY 1.1:		
Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców		
Monitoring wizyjny miejscowości i obiektów na terenie Gminy Rutki	Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego	Liczba kamer; Liczba central monitoringu
Znakowanie zwierząt, sterylizacja i kastracja psów oraz kotów	Ograniczenie bezdomności zwierząt	Liczba zwierząt poddanych zabiegom
CEL OPERACYJNY 1.2:		
Promocja Gminy		
Zagospodarowanie terenu nad rzeką Narew, w związku z budową szlaku wodnego „Pisa-Narew”	Wzrost poziomu atrakcyjności Gminy	Liczba turystów odwiedzających miasto Długość utworzonego szlaku wodnego
Budowa obiektu rekreacyjnego	Poszerzenie oferty rekreacyjnej	Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
CEL STRATEGICZNY 1:		
Wzrost jakości życia mieszkańców		
CEL OPERACYJNY 1.3:		
Rozwój infrastruktury edukacyjnej sportowej i rekreacyjnej		
Przebudowa istniejących nawierzchni boisk sportowych oraz przebudowa sali gimnastycznej	Poprawa stanu infrastruktury sportowej	Liczba przebudowanych boisk sportowych; Liczba przebudowanych łazienek; Liczba przebudowanych szatni; Liczba wymienionych wentylacji; Liczba zmodernizowanych instalacji ciepła; Powierzchnia sali gimnastycznej poddanej termomodernizacji
Budowa kompleksu boisk sportowych oraz zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej w Grądach-Woniecko	Poprawa stanu infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	Liczba wybudowanych lub przebudowanych lub zmodernizowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych
CEL OPERACYJNY 1.4:		
Rozszerzenie oferty kulturalnej i społecznej		
Przebudowa Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki w Rutkach-Kossakach	Wzbogacenie oferty kulturalnej	Liczba przebudowanych budynków
Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej	Aktywizacja osób w wieku poprodukcyjnym	Liczba utworzonych obiektów
CEL OPERACYJNY 1.5:		
Aktywizacja społeczna mieszkańców		
Rozwój kompetencji mieszkańców i pracowników Urzędu Gminy	Wzrost aktywności społecznej	Liczba mieszkańców Liczba pracowników
Rozszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej	Liczba ofert spędzania czasu wolnego

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
CEL OPERACYJNY 1.6:		
Wsparcie i zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami		
Zapewnienie usług opiekuńczych osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom wymagającym stałej opieki	Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych
Usuwanie barier architektonicznych	Zwiększenie dostępności	Liczba usuniętych barier architektonicznych
Rozwój e-usług	Zwiększenie dostępności usług publicznych	Liczba e-usług
Szkolenia dla pracowników zatrudnionych przez Gminę współpracujących z osobami ze szczególnymi potrzebami	Wzrost jakości usług publicznych	Liczba przeszkolonych pracowników

Źródło: opracowanie własne

Tabela 9 Oczekiwane rezultaty podejmowanych kierunków działań wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego w wymiarze gospodarczym

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
CEL STRATEGICZNY 2:		
Gospodarka ukierunkowana na ochronę środowiska		
CEL OPERACYJNY 2.1:		
Wzrost znaczenia ekologii w Gminie		
Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	Poprawa stanu środowiska	Liczba zbudowanych budynków
Modernizacja systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych	Poprawa stanu środowiska	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła; Liczba wymienionych wentylacji mechanicznych;

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
CEL STRATEGICZNY 2:		
Gospodarka ukierunkowana na ochronę środowiska		
CEL OPERACYJNY 2.1:		
Wzrost znaczenia ekologii w Gminie		
Modernizacja systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych	Poprawa stanu środowiska	Liczba zmodernizowanych instalacji
Rozwój zielonych inwestycji	Poprawa stanu środowiska	Liczba inwestycji
Inwestycje w odnawialne źródła energii	Poprawa stanu środowiska	Liczba odnawialnych źródeł energii
CEL OPERACYJNY 2.2:		
Wzmocnienie potencjału inwestycyjnego Gminy		
Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Wzrost poziomu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy	Powierzchnia Gminy objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
Zagospodarowanie terenów w miejscowości Grądy Woniecko	Poprawa poziomu jakości życia mieszkańców	Powierzchnia działek objętych zagospodarowaniem

Źródło: opracowanie własne

Tabela 10 Oczekiwane rezultaty podejmowanych kierunków działań wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego w wymiarze przestrzennym

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
CEL STRATEGICZNY 3:		
Zrównoważony rozwój Gminy		
CEL OPERACYJNY 3.1:		
Poprawa dostępności komunikacyjnej		
Budowa nowych dróg na terenie Gminy Rutki	Wzrost stopnia skomunikowania Gminy	Długość zbudowanych dróg gminnych
Modernizacja istniejącej sieci dróg w Gminie Rutki	Poprawa stanu infrastruktury drogowej	Długość rozbudowanych oraz przebudowanych dróg gminnych
CEL OPERACYJNY 3.2:		
Rozwój i poprawa funkcjonowania gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy		
Modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy Rutki	Poprawa jakości sieci wodociągowej	Długość sieci wodociągowej poddanej modernizacji
Przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Mężeninie oraz Grądach-Woniecko	Poprawa funkcjonowania sieci kanalizacyjnej	Liczba przebudowanych i zmodernizowanych oczyszczalni ścieków
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla osób prywatnych oraz przy budynkach będących w zasobach Gminy Rutki	Rozwój gospodarki wodno-kanalizacyjnej	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków w budynkach prywatnych Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków w budynkach będących w zasobach Gminy Rutki
CEL OPERACYJNY 3.3:		
Rozwój dostępności cyfrowej na terenie Gminy		
Zapewnienie możliwości podłączenia do szerokopasmowej sieci internetowej w całej Gminie	Wzrost dostępu do szerokopasmowej sieci	Liczba gospodarstw domowych z dostępem do szerokopasmowej sieci

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
CEL STRATEGICZNY 3:		
Zrównoważony rozwój Gminy		
CEL OPERACYJNY 3.3:		
Rozwój dostępności cyfrowej na terenie Gminy		
Zapewnienie dostępności cyfrowej we wszystkich miejscowościach	Wzrost dostępu do szerokopasmowej sieci	Liczba miejscowości z dostępem do szerokopasmowej sieci
Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w sieć światłowodową	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	Powierzchnia terenów inwestycyjnych uzbrojonych w sieć światłowodową
Zapewnienie mieszkańcom usług cyfrowych (on-line) w Urzędzie Gminy	Podnoszenie poziomu dostępności cyfrowej	Liczba usług cyfrowych dostępnych w Urzędzie Gminy
CEL STRATEGICZNY 4:		
Poprawa jakości środowiska		
CEL OPERACYJNY 4.1:		
Ochrona i kształtowanie zasobów wodnych		
Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych	Przeciwdziałanie skutkom suszy	Liczba zbudowanych urządzeń wodnych Liczba przebudowanych urządzeń wodnych
Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji	Przeciwdziałanie skutkom suszy	Liczba zbudowanych urządzeń wspomagających retencję naturalną Liczba przebudowanych urządzeń wspomagających retencję naturalną
Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych	Przeciwdziałanie skutkom suszy	Liczba zbudowanych lub przebudowanych urządzeń wodnych

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA
CEL STRATEGICZNY 4:		
Poprawa jakości środowiska		
CEL OPERACYJNY 4.2:		
Adaptacja do zmian klimatu		
Analiza skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i rekomendacja zmian	Zmniejszenie ryzyka powodziowego	Liczba przeprowadzonych badań/ekspertyz
Wdrożenie systemu monitorowania i gromadzenia informacji o podtopieniach i ich skutkach na obszarach zurbanizowanych i użytków rolnych	Zmniejszenie ryzyka powodziowego	Liczba zgłoszonych informacji o podtopieniach oraz ich skutkach
Analiza możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych	Zmniejszenie ryzyka powodziowego	Liczba przeprowadzonych badań/ekspertyz

Źródło: opracowanie własne

7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej wskazuje kluczowe obszary dla osiągnięcia przyjętych celów oraz rodzaje powiązań występujących między poszczególnymi obszarami. Zawiera przede wszystkim obszary problemowe, obszary z potencjałem rozwojowym oraz powiązania funkcjonalne. Jego rolą jest zobrazowanie przyjętej wizji rozwoju, do powstania której przyczynią się efekty realizacji celów rozwojowych, w tym z zakresu zagospodarowania przestrzennego.

System osadniczy

W Gminie Rutki funkcjonuje 41 sołectw, największe z nich to Grądy Woniecko. Siedziba Gminy zlokalizowana jest w miejscowości Rutki-Kossaki, która znajduje się w sołectwie Rutki. Co istotne obszar gminy został podzielony jedynie geodezyjnie, nie ma natomiast wyznaczonych obrębów sołectw. Jednakże zostały wskazane miejscowości sołeckie, które zaprezentowano na mapie.

Mapa 1 System osadniczy w Gminie Rutki

LEGENDA SYSTEM OSADNICZY	
	granica gminy
Mieczki	nazwa miejscowości sołeckiej

System komunikacyjny

Na system transportowy Gminy Rutki składa się droga krajowa S8, droga krajowa 64, droga wojewódzka nr 679, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Droga krajowa S8 to droga ekspresowa, której długość wynosi 565 km. Łączy ze sobą następujące aglomeracje: wrocławską, łódzką, warszawską i białostocką.

Droga krajowa 64 łączy Piątnicę Poduchowną (k. Łomży) ze Starym Jeżewem (k. Białegostoku). Jej długość wynosi 46,9 km.

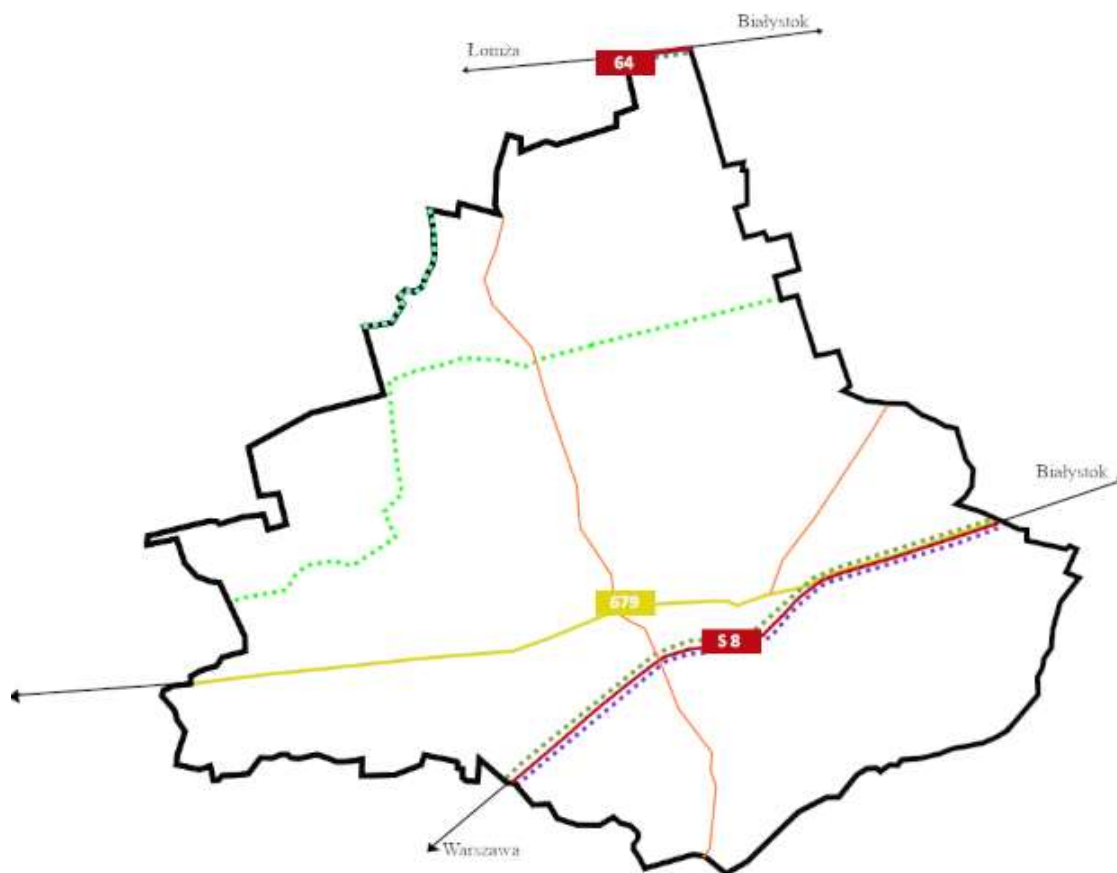
Droga wojewódzka nr 679 to droga o długości 30 km, łącząca Mężenin z Łomżą, a co za tym idzie jest połączeniem dwóch powiatów: zambrowskiego i łomżyńskiego.

Ponadto dla Gminy Rutki istotne znaczenie mają także szlaki turystyczne zlokalizowane na jej obszarze. Są to następujące szlaki: turystyczny szlak drogowy, transgraniczny szlak dominikański, szlak Chwały Oręża Polskiego, Wschodni szlak rowerowy „Green Velo” oraz szlak wodny im. Króla Stefana Batorego.

Na mapie przedstawiono szlaki komunikacyjne oraz turystyczne zlokalizowane na terenie Gminy Rutki.

Mapa 2 System komunikacyjny w Gminie Rutki

LEGENDA SYSTEM KOMUNIKACYJNY	
	granica gminy
	droga krajowa
	droga wojewódzka
	droga powiatowa
	Turystyczny szlak drogowy
	Transgraniczny szlak dominikański
	Szlak Chwały Oręża Polskiego
	Wschodni szlak rowerowy „GreenVelo”
	Szlak wodny im. Króla Stefana Batorego

Źródło: opracowanie własne

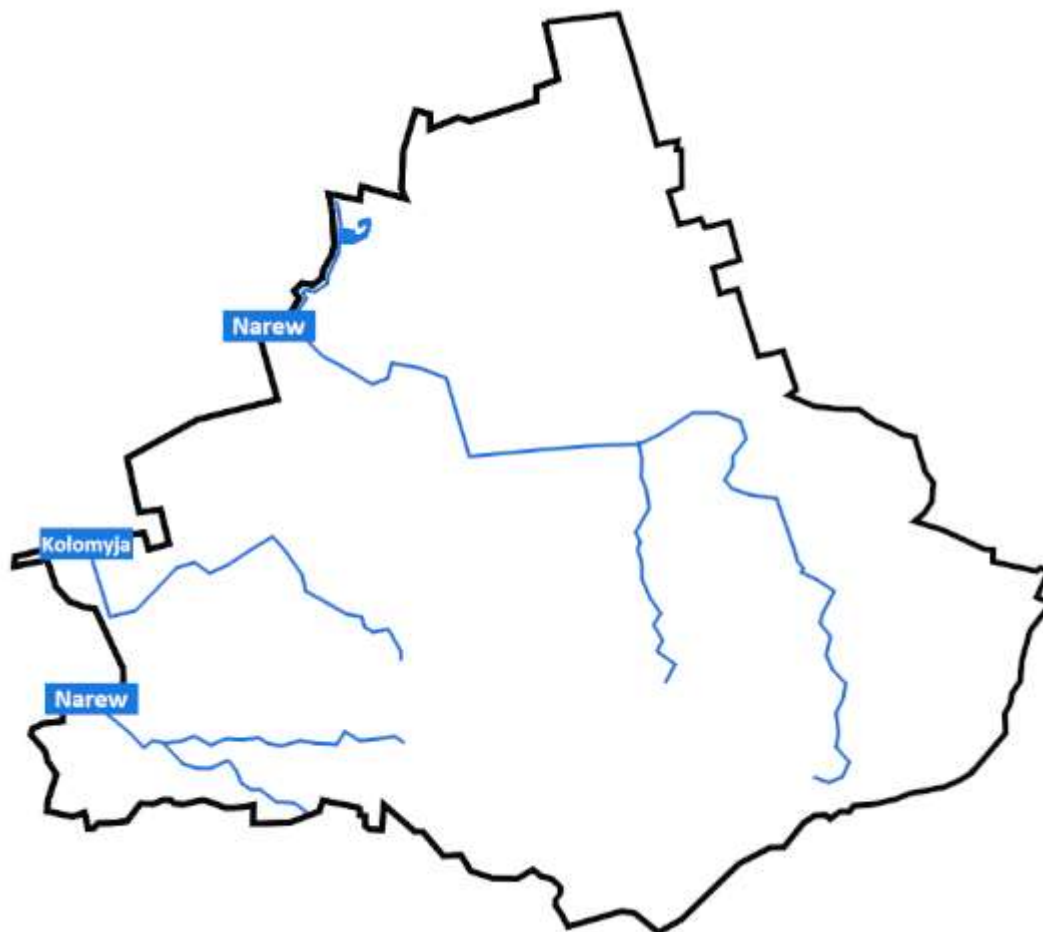

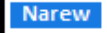
System przyrodniczy

Sieć rzeczna na terenie Gminy Rutki jest uboga. Na niewielkim odcinku granicę Gminy wyznacza rzeka Narew, w zachodniej części Gminy przepływa dopływ Narwi - Kołomyjka.

Na mapie przedstawiono cieki wodne znajdujące się na obszarze Gminy Rutki.

Mapa 3 Cieki wodne zlokalizowane na terenie Gminy Rutki

LEGENDA CIEKI WODNE	
	granica gminy
	ciek wodny
	nazwa ciek w wodnego

Źródło: opracowanie własne

Na terenie Gminy Rutki znajdują się następujące formy ochrony przyrody: otulina Biebrzańskiego Parku Narodowego, otulina Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi, Obszary Natura 2000 oraz rezerваты przyrody.

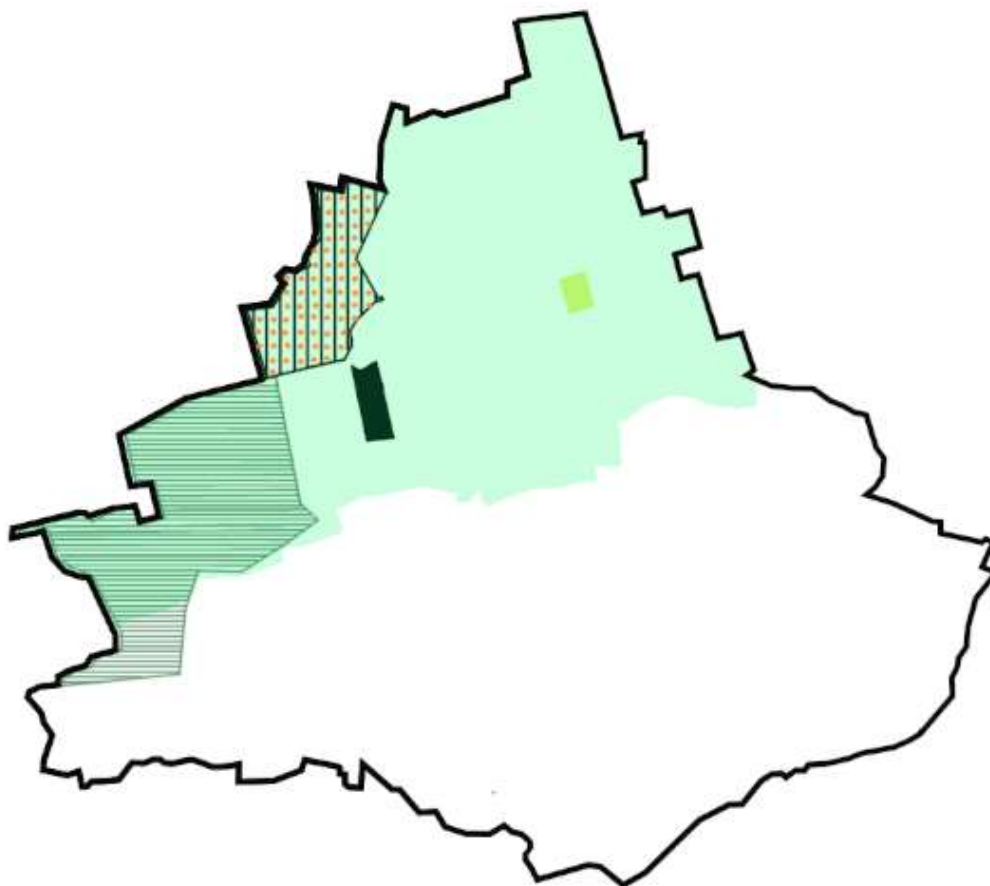

Do Obszarów Natura 2000 należą Dolina Biebrzy oraz Bagno Wizna.

Na terenie Gminy zlokalizowane są dwa rezerwaty przyrody: Bagno Wizna I oraz Bagno Wizna II. Bagno Wizna I to obszar o powierzchni 36,5 ha, chroniący fragment torfowiska niskiego w Dolinie Narwi, ze stanowiskami rzadkich roślin. Bagno Wizna II to rezerwat zajmujący powierzchnię 76 ha, powołany w celu ochrony torfowiska wysokiego ze stanowiskami rzadkich roślin.

Mapa przedstawia formy ochrony przyrody znajdujące się na terenie Gminy Rutki.

Mapa 4 Formy ochrony przyrody występujące na obszarze Gminy Rutki

LEGENDA FORMY OCHRONY PRZYRODY	
	granica gminy
	Obszar Natura 2000 Bagno Wizna PLB 20005
	Obszar Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH 200008
	rezerwat „Bagno Wizna I”
	rezerwat „Bagno Wizna II”
	Otulina Biebrzańskiego Parku Narodowego
	Otulina Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi

Źródło: opracowanie własne

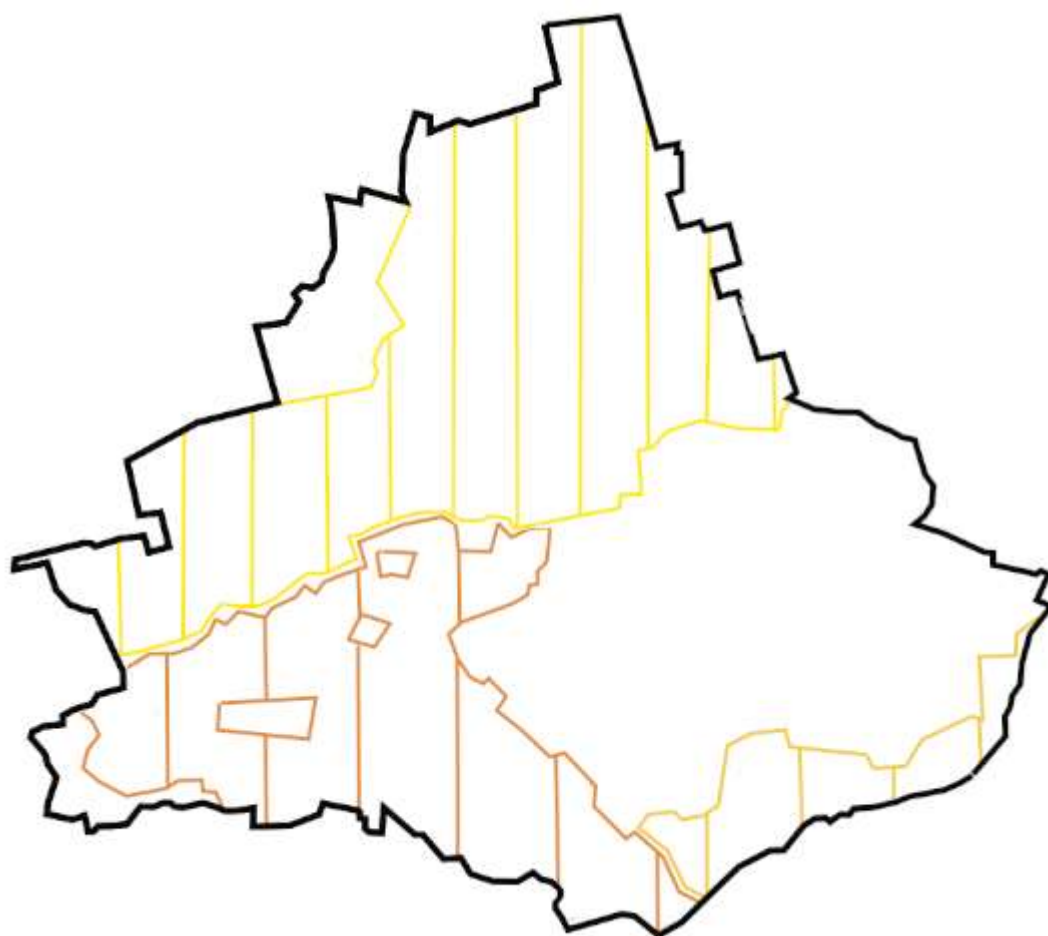
STRATEGIA ROZWOJU GMINY RUTKI NA LATA 2021-2030

Na obszarze Gminy Rutki występują trzy korytarze ekologiczne, które stanowią elementy sieci ekologicznej województwa podlaskiego. Są to następujące korytarze:

- główny – GKPN-7 Przełomowa Dolina Narwi,
- główny – GKPN-23A7 Przełomowa Dolina Narwi – Dolina Górnej Narwi,
- uzupełniający – KPN-23B Bagienna Dolina Narwi – Przełomowa Dolina Narwi.

Na mapie przedstawiono przebieg powyższych korytarzy na terenie Gminy Rutki.

Mapa 5 Korytarze ekologiczne występujące na obszarze Gminy Rutki

LEGENDA KORYTARZE EKOLOGICZNE	
	granica gminy
	główny korytarz ekologiczny GKPN-7 Przełomowa Dolina Narwi
	główny korytarz ekologiczny GKPN-23A7 Przełomowa Dolina Narwi – Dolina Górnej Narwi
	uzupełniający korytarz ekologiczny KPN-23B Bagienna Dolina Narwi – Przełomowa Dolina Narwi

Źródło: opracowanie własne

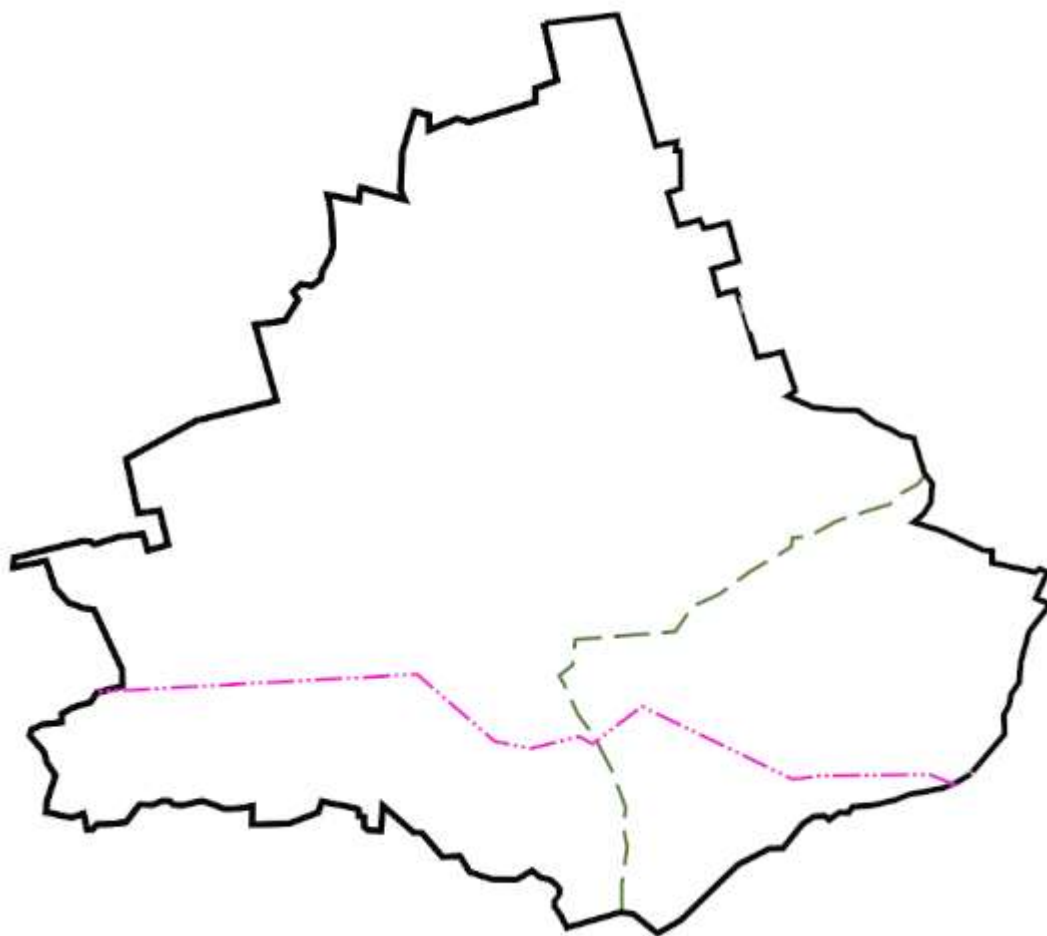

Infrastruktura techniczna

Dla rozwoju przestrzennego Gminy Rutki istotne znaczenie mają również występujące na jej obszarze ponadlokalne elementy zagospodarowania przestrzennego, w tym obiekty infrastruktury technicznej, jak linia elektroenergetyczna oraz sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej.

Mapa przedstawia lokalizację powyższych elementów na obszarze Gminy Rutki.

Mapa 6 Infrastruktura techniczna o znaczeniu ponadlokalnym występująca na obszarze Gminy Rutki

LEGENDA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
	granica gminy
	linia elektroenergetyczna NN 400 kV
	sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej

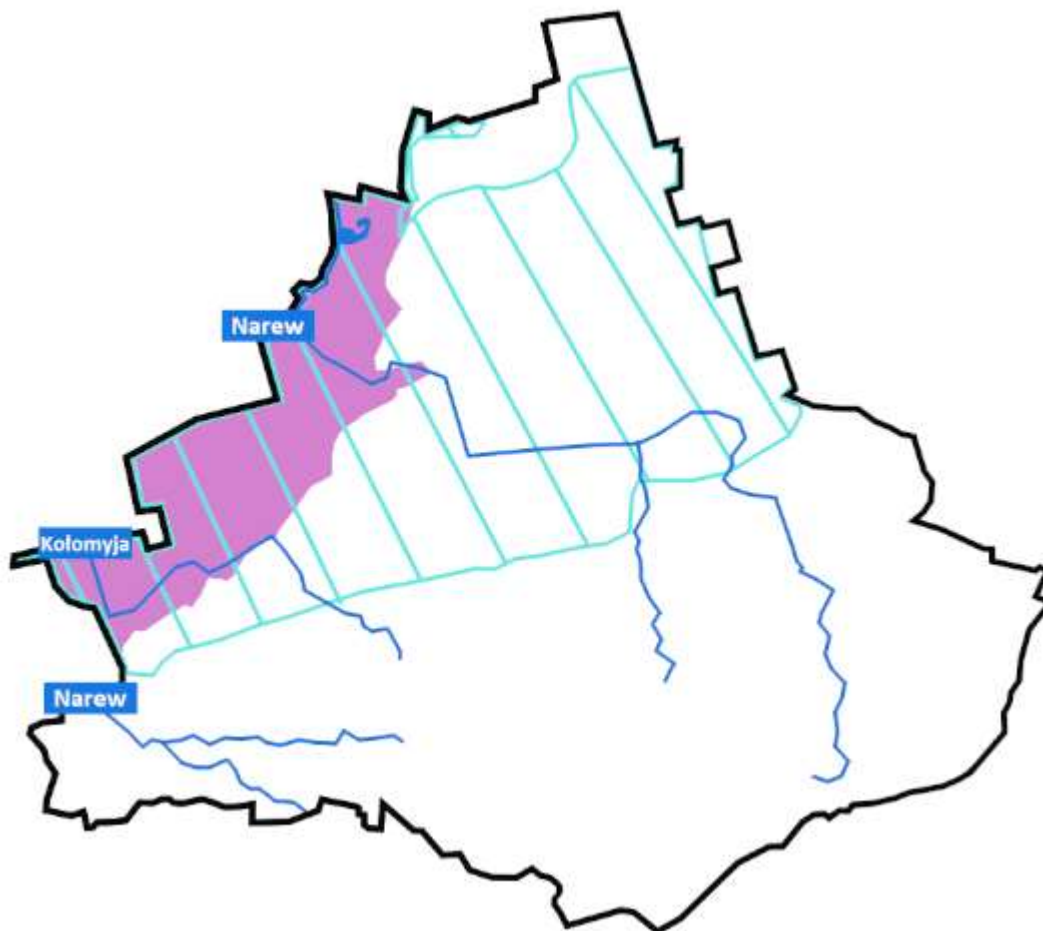
Źródło: opracowanie własne

Obszary zagrożenia powodzią

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego w Gminie Rutki występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Obszary te zostały zaprezentowane na mapie.

Mapa 7 Obszary powodziowe występujące na obszarze Gminy Rutki

LEGENDA OBSZARY ZAGROŻONE POWODZIĄ	
	granica gminy
	cieki wodne
	obszary szczególnego zagrożenia powodzią
	obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi

Źródło: opracowanie własne

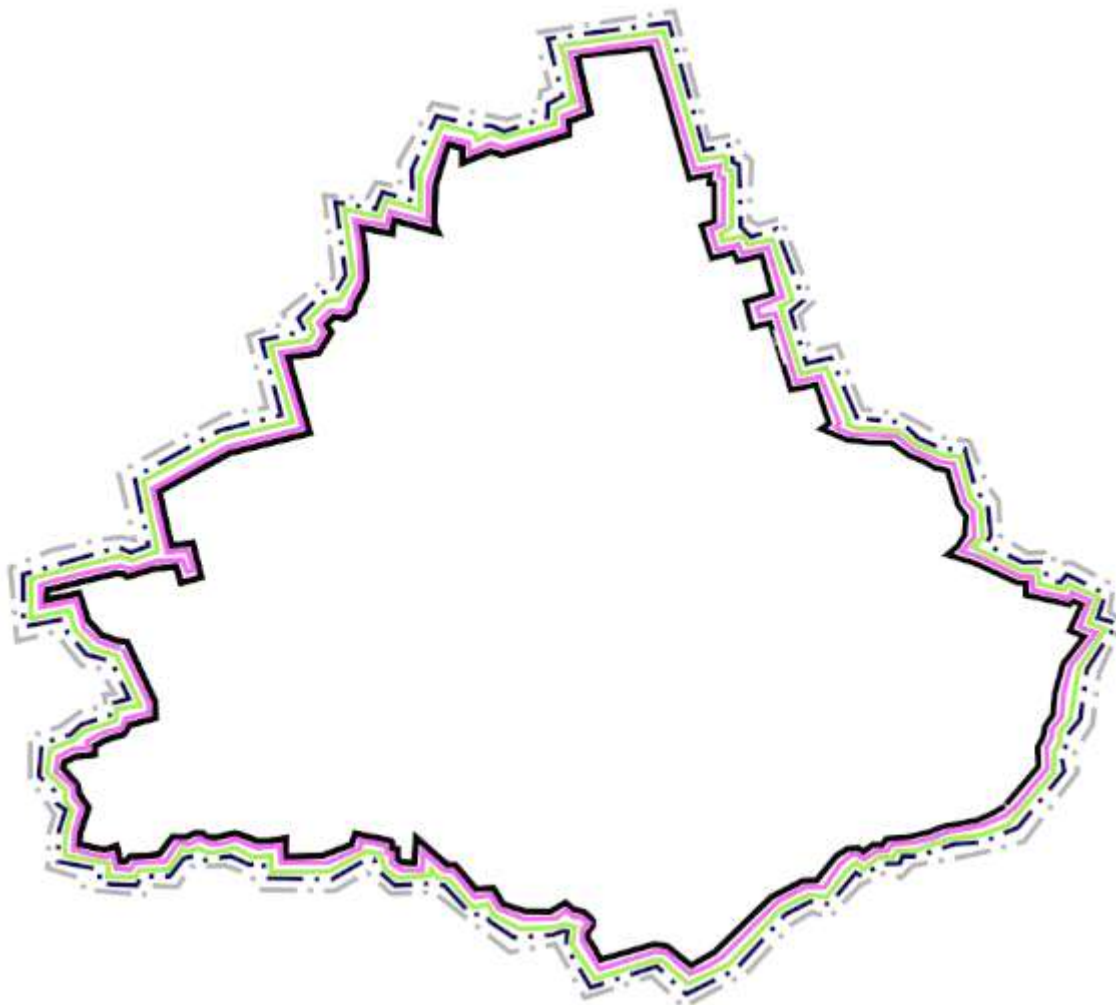

Obszary Strategicznej Interwencji

Gmina Rutki przynależy zarówno do krajowych, jak i regionalnych Obszarów Strategicznej Interwencji. *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego* zidentyfikowała Gminę Rutki jako obszar zagrożony trwałą marginalizacją. Ponadto na szczeblu krajowym wskazano wschodnią Polskę, do której należy województwo podlaskie, jako Obszar Strategicznej Interwencji wymagający wsparcia. Zgodnie ze *Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030* Gmina Rutki została zaliczona do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz obszarów wiejskich, w tym cennych przyrodniczo.

Na mapie zaznaczono Obszary Strategicznej Interwencji, którymi objęta została Gmina Rutki.

Mapa 8 Obszary Strategicznej Interwencji

Źródło: opracowanie własne

LEGENDA OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	
	granice gminy
OSI NA POZIOMIE KRAJOWYM	
	OSI obszar zagrożony trwałą marginalizacją
	OSI Wschodnia Polska
OSI NA POZIOMIE REGIONALNYM	
	OSI obszar zagrożony trwałą marginalizacją
	OSI obszary wiejskie, w tym cenne przyrodniczo

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Na mapie przedstawiono model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który został opracowany dla Gminy Rutki. Zaprezentowano na nim przedsięwzięcia, które zostały zaplanowane przez Gminę w celu realizacji Strategii.

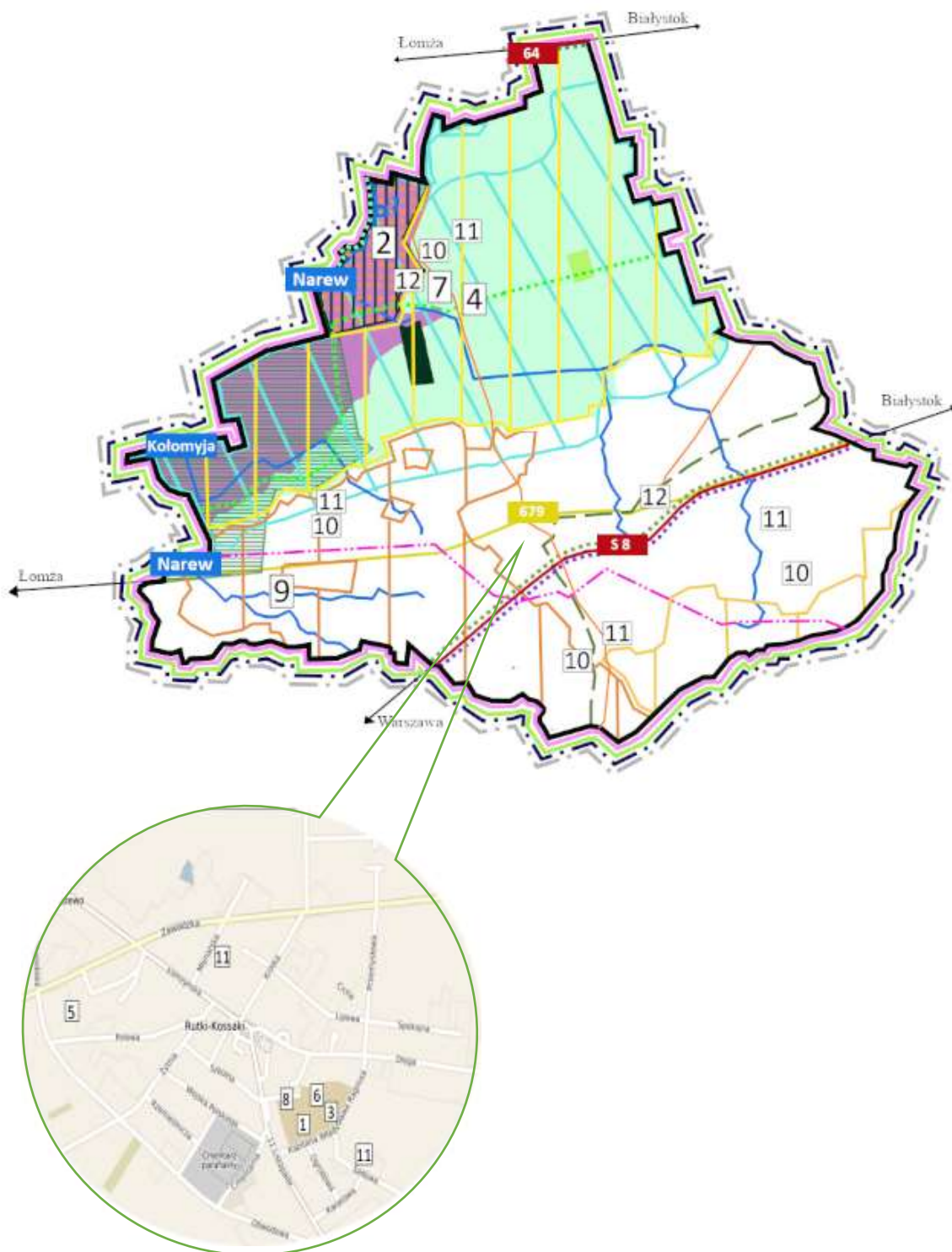
Co istotne ze względu na czytelność mapy nie zawarto na niej nazw miejscowości sołeckich. Zostały one jednak przedstawione na mapie pn. „System osadniczy”.

Gmina Rutki zamierza podjąć więcej działań o charakterze inwestycyjnym, jednakże na moment sporządzania Strategii ich lokalizacja nie została jeszcze określona lub swoim zakresem obejmują cały obszar Gminy. Są to następujące przedsięwzięcia:

- usuwanie barier architektonicznych,
- rozwój zielonych inwestycji,
- inwestycje w odnawialne źródła energii,
- modernizacja istniejącej sieci wodociągowej na terenie Gminy Rutki,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla osób prywatnych oraz przy budynkach będących w zasobach Gminy Rutki,
- uzbrojenie terenów inwestycyjnych w sieć światłowodową,
- zapewnienie możliwości podłączenia do szerokopasmowej sieci internetowej w całej Gminie,
- retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,
- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych.

Mapa 9 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

STRATEGIA ROZWOJU
GMINY RUTKI NA LATA 2021-2030

LEGENDA MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	
	granica gminy
	droga krajowa
	droga wojewódzka
	droga powiatowa
	Turystyczny szlak drogowy
	Transgraniczny szlak dominikański
	Szlak Chwały Oręża Polskiego
	Wschodni szlak rowerowy „GreenVelo”
	Szlak wodny im. Króla Stefana Batorego
	Obszar Natura 2000 Bagno Wizna PLB 20005
	Obszar Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH 200008
	rezerwat „Bagno Wizna I”
	rezerwat „Bagno Wizna II”
	Otulina Biebrzańskiego Parku Narodowego
	Otulina Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi
	główny korytarz ekologiczny GKPn-7 Przełomowa Dolina Narwi
	główny korytarz ekologiczny GKPn-23A7 Przełomowa Dolina Narwi – Dolina Górnej Narwi
	uzupełniający korytarz ekologiczny KPn-23B Bagienna Dolina Narwi – Przełomowa Dolina Narwi
	cieki wodne
	obszary szczególnego zagrożenia powodzią
	obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi
	linia elektroenergetyczna NN 400 kV
	sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej
OSI NA POZIOMIE KRAJOWYM	
	OSI obszar zagrożony trwałą marginalizacją
	OSI Wschodnia Polska
OSI NA POZIOMIE REGIONALNYM	
	OSI obszar zagrożony trwałą marginalizacją
	OSI obszary wiejskie, w tym cenne przyrodniczo

1	Planowany monitoring wizyjny miejscowości i obiektów na terenie Gminy Rutki (w kilku etapach)
2	Planowane zagospodarowanie terenu nad rzeką Narew, w tym utworzenie szlaku wodnego „Pisa-Narew”
3	Planowana przebudowa istniejących nawierzchni boisk sportowych oraz przebudowa Sali gimnastycznej w SP Rutki
4	Planowana budowa kompleksu boisk sportowych oraz zagospodarowanie terenu przy SP w Grądach-Woniecko
5	Planowana budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
6	Planowana modernizacja systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej
7	Planowane zagospodarowanie terenów w miejscowości Grądy-Woniecko
8	Planowana przebudowa Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki w Rutkach-Kossakach
9	Planowane utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Kołomyi
10	Planowana budowa nowych dróg na terenie Gminy Rutki
	Planowana budowa drogi gminnej nr 106169B (w realizacji)
	Planowana budowa wraz z przebudową drogi gminnej nr 106146B
	Planowana budowa oraz rozbudowa drogi gminnej w miejscowości Dębniki
	Planowana budowa drogi gminnej w obrębie miejscowości Grądy-Woniecko
11	Planowana modernizacja istniejących sieci dróg w Gminie Rutki
	Planowana przebudowa drogi gminnej w Rutkach-Kossakach
	Planowana rozbudowa drogi gminnej nr 106161B
	Planowana rozbudowa drogi gminnej nr 106187B
	Planowana przebudowa drogi dojazdowej do pól po byłym PGR Wizna w obrębie miejscowości Grądy-Woniecko - etap I
	Planowana rozbudowa drogi gminnej Zambrzyce-Króle - Zambrzyce-Plewki
12	Planowana przebudowa drogi gminnej w miejscowości Mężenin
	Planowana przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Mężeninie
	Planowana przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Grądach-Woniecko

Źródło: opracowanie własne

8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej dla Gminy Rutki określono na podstawie dokumentów gminnych dotyczących kreowania polityki przestrzennej, jak Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem planistycznym, który wyznacza lokalne zasady zagospodarowanie przestrzennego, w tym wytyczne dotyczące użytkowania terenów, obszarów zabudowań oraz proponowane rozwiązania w obszarze rozwoju infrastruktury. Studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jednakże jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rutki zostało przyjęte uchwałą nr 100/XXIV/05 Rady Gminy Rutki z dnia 14 lipca 2005 r. Następnie zostało czterokrotnie zmienione następującymi aktami prawa miejscowego: uchwałą nr 39/IX/11 Rady Gminy Rutki z dnia 11 sierpnia 2011 r., uchwałą nr 76/XV/12 Rady Gminy Rutki z dnia 27 czerwca 2012 r., uchwałą nr 165/XXX/14 Rady Gminy Rutki z dnia 10 marca 2014 r. oraz uchwałą nr 11/III/14 Rady Gminy Rutki z dnia 19 grudnia 2014 r.

Zgodnie z treścią Studium na terenie Gminy Rutki zostały określone następujące wymogi ochrony ładu przestrzennego:

- **Ochrona przed powodzią i osuwaniem się mas ziemnych**

W związku z położeniem w dolinie rzeki Narwi, w północnej części Gminy występują tereny narażone na okresowe podtopienia, szczególnie w okresie roztopów zimowych oraz intensywnych opadów deszczu. Na terenach zalewowych obowiązuje całkowity zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych a lokalizację obiektów infrastruktury technicznej dopuszcza się pod warunkiem podjęcia odpowiednich zabezpieczeń przed skutkami powodzi.

Na terenach odkrywkowego wydobycia kopalin pospolitych występuje zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych. Podstawowym zabezpieczeniem przed skutkami ewentualnych osunięć jest zakaz wstępu na tereny górnicze osobom nieupoważnionym.

- **Ochrona walorów przyrodniczych i ich wykorzystanie dla potrzeb turystyki**

Wszystkie plany inwestycyjne w granicach otuliny parków oraz na terenach rezerwatowych lub z nimi sąsiadujących powinny być uzgadniane z organami ochrony środowiska.

Plany lub projekty przedsięwzięć, które będą miały wpływ na stan obszaru Natura 2000 muszą podlegać ocenie, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, pod względem ewentualnych skutków w odniesieniu dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt.

Należy rozwijać infrastrukturę turystyczną tak, by nie stanowiła zagrożenia dla ładunku przestrzennego oraz środowiska, w tym wód oraz flory i fauny.

- **Ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego**

W celu ochrony zabytków na obszarze Gminy Rutki obowiązują następujące zasady:

- prowadzenie gminnej ewidencji zabytków,
- utrzymanie ochrony konserwatorskiej obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- ochrona historycznego układu urbanistycznego wsi Rutki,
- ochrona obiektów i obszarów wymienionych w ewidencji zabytków a nie wpisanych do rejestru zabytków,
- ochrona zabytków (stanowisk) archeologicznych,
- utrzymanie we właściwym stanie miejsc pamięci narodowej.

- **Ochrona kopalin**

Na terenie gminy Rutki występuje pięć udokumentowanych złóż kopalin pospolitych. W południowej części Gminy występują też perspektywistyczne obszary występowania kopalin pospolitych, na których obiekty budowlane powinny być lokalizowane po zasięgnięciu opinii Geologa Wojewódzkiego.

Istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami złóż surowców mineralnych oraz ograniczenie niekorzystnych skutków eksploatacji kruszywa naturalnego poprzez zapewnienie ochrony środowiska gruntowo-wodnego, powietrza, klimatu akustycznego oraz zabudowy i terenów sąsiednich.

- **Ochrona przed polem elektromagnetycznym**

W celu zmniejszenia do minimum oddziaływania pola elektromagnetycznego na ludzi i środowisko należy:

- zapobiegać zagrożeniom poprzez wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiednich pasów technologii dla linii napowietrznych,
- wprowadzenie stosownych zakazów w obrębie pasów technologicznych linii elektroenergetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- stosować dopuszczalne wskaźniki poziomu pola elektromagnetycznego.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym aktem planistycznym gminy. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa przeznaczenie terenów, w tym dla inwestycji publicznych, a także wyznacza sposoby ich zagospodarowania i zabudowy. Stanowi akt prawa miejscowego, co oznacza, że obowiązuje na terenie gminy, która go sporządziła.

W Gminie Rutki obowiązuje obecnie jedenaście miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które zostały wprowadzone następującymi aktami prawa miejscowego:

- uchwałą nr 61/XII/95 Rady Gminy Rutki z dnia 31 lipca 1995 r. - dotyczyła wyznaczenia usług z zakresu obsługi podróżnych samochodów na działkach nr 598/2, 613/4, położonych na terenie miejscowości Rutki;
- uchwałą nr 157/XXXIV/98 Rady Gminy Rutki z dnia 10 czerwca 1998 r. - dotyczyła wyznaczania terenu mieszkalnictwa zbiorowego, zabudowy usługowo-produkcyjnej, terenu pod budowę oczyszczalni ścieków, terenu sportu i rekreacji, zabudowy letniskowej, terenów urządzeń i tras komunikacji drogowej, zieleni urządzonej, na działkach nr 64, 66, 72/1, 107/244, 79/284, 79/220, 79/219, 79/285, położonych w obrębie miejscowości Grądy-Woniecko;

- uchwałą nr 158/XXXIV/98 Rady Gminy Rutki z dnia 10 czerwca 1998 r. - dotyczyła wyznaczenia terenu zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenu zabudowy przemysłowej oraz tras komunikacyjnych na działce nr 377/2 położonej w Mężeninie oraz działce nr 401 - Rutki-Kossaki;
- uchwałą nr 159/XXXIV/98 Rady Gminy Rutki z dnia 10 czerwca 1998 r. - dotyczyła wyznaczenia terenów zabudowy zagrodowej, zabudowy sakralnej, terenu pod budowę stacji wodociągowej, na działkach nr 255, 256/1 256/2, 257, położonych w obrębie miejscowości Kołomyjka, działkach nr 280, 281, 282, 283, 284, położonych w obrębie miejscowości Zambrzyce-Kapusty, działce nr 19/3 położonej w obrębie miejscowości Szlasy-Lipno;
- uchwałą nr 160/XXXIV/98 Rady Gminy Rutki z dnia 10 czerwca 1998 r. - dotyczyła wyznaczania terenu usług z zakresu handlu, usług z zakresu obsługi podróży komunikacji samochodowej, terenu wystaw i ekspozycji o kierunku rolnym, na działkach nr 618, 613/3, położonych w obrębie miejscowości Rutki-Kossaki, na działce nr 155 położonej w obrębie miejscowości Mężenin;
- uchwałą nr 83/XXII/2000 Rady Gminy Rutki z dnia 29 grudnia 2000 r. – dotyczyła wyznaczenia terenu usług z zakresu obsługi podróży komunikacji samochodowej, na działkach nr 63, 65/1, położonych w obrębie miejscowości Zambrzyce-Króle;
- uchwałą nr 77/XV/12 Rady Gminy Rutki z dnia 27 czerwca 2012 r. – dotyczyła odcinka trasy linii elektroenergetycznej 400 kV Narew-Ostrołęka na terenie Gminy Rutki;
- uchwałą nr 149/XXVIII/13 Rady Gminy Rutki z dnia 20 grudnia 2013 r. – dotyczyła wyznaczenia terenu działalności przemysłowej polegającej na uboju zwierząt, na działce nr 92, położonej w obrębie miejscowości Kalinówka-Wielobory;
- uchwałą nr 150/XXVIII/13 Rady Gminy Rutki z dnia 20 grudnia 2013 r. – dotyczyła wyznaczenia terenu działalności przemysłowej polegającej na uboju zwierząt, na działkach nr 81/2. 82. 83, położonych w obrębie miejscowości Kossaki-Falki;
- uchwałą nr 151/XXVIII/13 Rady Gminy Rutki z dnia 20 grudnia 2013 r. – dotyczyła wyznaczenia terenu działalności przemysłowej polegającej na uboju

zwierząt, na działkach nr 34, 35, 36, 37, położonych w obrębie miejscowości Śliwowo-Łopienite;

- uchwałą nr 152/XXVIII/13 Rady Gminy Rutki z dnia 20 grudnia 2013 r. – dotyczyła wyznaczenia terenu działalności przemysłowej polegającej na uboju zwierząt, na działce nr 127, położonej w obrębie miejscowości Zambrzyce-Króle.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego wskazuje cele polityki przestrzennej województwa oraz kierunki i zasady ich realizacji, które mają znaczenie dla rozwoju przestrzennego Gminy Rutki. Kluczową rolę odgrywają przede wszystkim ponadlokalne elementy zagospodarowania występujące na obszarze Gminy, a mianowicie:

- droga krajowa S8 oraz droga wojewódzka 679,
- linia elektroenergetyczna NN 400 kV,
- sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej,
- obszary Natura 2000: Bagno Wizna PLB 200005 oraz Dolina Biebrzy PLH 200008,
- rezerваты przyrody: „Bagno Wizna I” oraz „Bagno Wizna II”,
- otulina Biebrzańskiego Parku Narodowego,
- otulina Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi,
- korytarze ekologiczne: główny GKPN-7 Przełomowa Dolina Narwi, główny GKPN-23A7 Przełomowa Dolina Narwi – Dolina Górnej Narwi oraz uzupełniający KPN-23B Bagienna Dolina Narwi – Przełomowa Dolina Narwi,
- szlaki turystyczne: Turystyczny szlak drogowy, Transgraniczny szlak dominikański, Szlak Chwały Oręża Polskiego, Wschodni szlak rowerowy „Green Velo” oraz szlak wodny im. Króla Stefana Batorego.

W zakresie infrastruktury drogowej największą rolę odgrywa wspieranie poprawy i rozwoju dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych, co zostanie osiągnięte przede wszystkim poprzez dostosowanie ich parametrów technicznych do ustalonych klas funkcjonalnych w wyniku modernizacji, przebudowy czy budowy.

W odniesieniu do systemu elektroenergetycznego istotny jest obowiązek wyznaczania w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

gmin oraz w planach miejscowych pasów technologicznych od linii napowietrznych NN 400kV o odpowiedniej szerokości.

W przypadku sieci szerokopasmowej Polski Wschodniej najbardziej kluczowe są kierunki rozwoju infrastruktury telekomunikacji i teleinformatyki oparte na rozwoju wszystkich systemów telekomunikacyjnych, integracji społeczeństwa województwa ze społecznością krajową i międzynarodową, a także utrzymaniu w dobrym stanie technicznym urządzeń telekomunikacyjnych i teleinformatycznych. Sieć szerokopasmowa ma być otwarta dla wszystkich zainteresowanych przedsiębiorstw telekomunikacyjnych, które dostarczają usługi mieszkańcom oraz podmiotom publicznym i gospodarczym.

W zakresie obszarów Natura 2000 największe znaczenie ma uwzględnianie ich zakresu ochrony w sporządzanych przez gminę studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planach miejscowych. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku rezerwatów przyrody, parków narodowych, parków krajobrazowych, a także innych form ochrony przyrody.

Na obszarze Gminy Rutki występują dwa główne korytarze ekologiczne oraz jeden uzupełniający korytarz. W związku z ich lokalizacją istotne jest uwzględnianie ich ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studiach gminnych, przy wyznaczaniu terenów urbanizacji, a także projektowaniu ponadlokalnej infrastruktury komunikacyjnej i energetycznej.

Przez teren Gminy przebiega pięć szlaków turystycznych, których usytuowanie wpływa na gminną politykę przestrzenną. Kluczowe są w tym przypadku kierunki działań dla ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego a także służące zagospodarowaniu wspomnianych szlaków, które przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej, a jednocześnie do zwiększenia potencjału gospodarczego całego województwa.

9. Obszary Strategicznej Interwencji

Obszar Strategicznej Interwencji (OSI) to zgodnie z definicją zawartą w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju określony obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub potencjałów rozwojowych. W związku z tym kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł.

Obszary Strategicznej Interwencji na poziomie krajowym wyznaczone są w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)*. Jest ona podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej w perspektywie do 2030 r. Głównym celem KSRR jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel ten realizowany będzie w oparciu o uzupełniające trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Rolą *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030* jest powiązanie i koordynacja działań realizujących cele o charakterze horyzontalnym (cel nr 2 i nr 3), jakimi jest wzmacnianie konkurencyjności wszystkich regionów, miast i obszarów wiejskich z celem nr 1 zapewniającym większą spójność rozwoju kraju, poprzez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego jako Obszary Strategicznej Interwencji wskazuje: obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, wschodnią Polskę oraz Śląsk.

W ramach *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030* Gmina Rutki została zidentyfikowana jako **obszar zagrożony trwałą marginalizacją**, na którym występuje kumulacja problemów społeczno-ekonomicznych.

Obszarami zagrożonymi trwałą marginalizacją jest grupa mniejszych miast oraz obszarów wiejskich, które są wewnętrznie mocno zróżnicowane pod względem sytuacji społeczno-gospodarczej i dotyczących ich problemów.

Na terenach, gdzie występuje zagrożenie trwałą marginalizacją polityka regionalna zostanie ukierunkowana na promocję i wsparcie inwestycji prywatnych wykorzystujących lokalne zasoby, na integrację świadczenia usług w ramach obszaru powiązanego funkcjonalnie. Wspierana będzie również aktywizacja podmiotów publicznych, prywatnych, ekonomii społecznej i mieszkańców na rzecz rozwoju i współpracy z wykorzystaniem partnerstw publiczno-publicznych i międzysektorowych. Ponadto prowadzone będą działania w zakresie rewitalizacji i odnowy wsi na obszarach zdegradowanych. Polityka regionalna zostanie ukierunkowana także na pobudzenie procesów rozwojowych, w tym m.in. poprzez zapewnienie lepszej dostępności komunikacyjnej oraz terenów inwestycyjnych.

Ponadto *KSRR* wskazuje **wschodnią Polskę**, do której należy m.in. województwo podlaskie, jako OSI wymagające wsparcia z poziomu krajowego - Program Polska Wschodnia+.

Obszar wschodniej Polski zmagają się z trudnościami adaptacyjnymi i restrukturyzacyjnymi, jakie występują zarówno na poziomie krajowym, jaki i regionalnym. Główne bariery i problemy tego obszaru są związane z nieefektywną gospodarką i słabo funkcjonującym rynkiem pracy oraz problemami demograficznymi dotyczącymi spadku liczby ludności i starzeniem się społeczeństwa.

Kluczowe problemy wschodniej Polski obejmują w szczególności niską wydajność pracy, niski poziom przedsiębiorczości i inwestycji prywatnych, niski poziom innowacyjności oraz trudności na lokalnych rynkach pracy. Bariery rozwoju jest peryferyjne i przygraniczne położenie oraz problem z dostępnością transportową.

Jednocześnie należy podkreślić, że region ten charakteryzuje się dużym bogactwem przyrodniczym, co może stanowić jeden z czynników rozwoju. Jego atrakcyjność dla

potencjalnych inwestorów podnoszą m.in. potencjał turystyczny, spędzanie czasu w otoczeniu przyrody, korzystne warunki do produkcji żywności wysokiej jakości.

Program Wschodnia Polska+ wspiera rozwój konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, co pozwoli na zmniejszenie dysproporcji w rozwoju wschodniej Polski w stosunku do najlepiej rozwijających się województw. Interwencje realizowane w ramach Programu powinny być w szczególności skoncentrowane na poprawie warunków rozwoju przedsiębiorczości i tworzeniu trwałych i dobrych jakościowo miejsc pracy oraz poprawie atrakcyjności inwestycyjnej województw wschodniej Polski. W efekcie wpłynie to na podniesienie konkurencyjności regionalnych gospodarek oraz pobudzenie aktywności gospodarczej w dłuższej perspektywie czasowej.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 wyróżnia następujące obszary strategicznej interwencji: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, obszar zagrożone trwałą marginalizacją, subregionalne środki wzrostu (Suwałki, Łomża, Bielsk Podlaski), Białystok i jego obszar funkcjonalny, miasta powiatowe oraz obszary wiejskie, w tym cenne przyrodniczo.

Gmina Rutki na poziomie regionalnym należy do **obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz obszarów wiejskich, w tym cennych przyrodniczo.**

Ze względu na kumulację problemów społeczno-ekonomicznych Gmina Rutki należy do obszarów zmarginalizowanych. W związku z tym istotne jest realizowanie działań na rzecz lokalnej przedsiębiorczości, w tym przede wszystkim skupionej na rozwoju ekologicznych form produkcji rolniczej. Kluczowe są również działania związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii i energetyki rozproszonej. Ponadto ważne jest wzmocnienie powiązań funkcjonalnych gmin wiejskich z miastami, a także poprawa dostępności usług publicznych.

Województwo podlaskie jest regionem o przewadze obszarów wiejskich, bardzo zróżnicowanym. Można tu znaleźć tereny o dużych walorach ekologicznych, tereny posiadające szczególne walory krajobrazowe oraz obszary intensywnego rolnictwa w zachodniej części województwa. Oznacza to, że na terenach wiejskich województwa podlaskiego istnieje potrzeba zastosowania różnorodnych instrumentów rozwoju. Zakres interwencji powinien obejmować m.in. poprawę jakości życia mieszkańców, działania dotyczące przywracania funkcji społeczno-gospodarczych obszarów wiejskich, promocję przedsiębiorczości i umiejętności konkurowania na rynku pracy oraz wspieranie inwestycji

dotyczących produkcji i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych. Ponadto w gminach, które są objęte szczególną ochroną prawną ze względu na występowanie obszarów cennych przyrodniczo, co może stanowić barierę ich rozwoju, należy wspierać ochronę środowiska oraz rozwój turystyki. Na obszarach cennych przyrodniczo rolnictwo powinno rozwijać się w kierunku produkcji żywności wysokiej jakości oraz rolnictwa ekologicznego.

Poza wymienionymi w *Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030* obszarami strategicznej interwencji *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego* wskazuje również:

- obszar przygraniczny,
- gminy, których rozwój uwarunkowany jest siecią Natura 2000.

Ponadto w powyższym dokumencie określono granice obszarów interwencji. W tym przypadku dla Gminy Rutki istotne znaczenie mają:

- obszary ochrony gleb - użytki rolne z przewagą III-IV klasy botanicznej,
- obszary zagrożenia powodzią,
- obszary ochrony złóż kopalin,
- obszary ochrony dziedzictwa kulturowego historyczno-zabytkowego - obszar potencjalnych parków kulturowych,
- obszar funkcjonalny cenny przyrodniczo, w tym główne korytarze ekologiczne.

10. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Obowiązkowym elementem strategii rozwoju jest system realizacji strategii. W procesie opracowywania systemu strategii ważne jest wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację założeń strategii oraz wytycznych do sporządzenia dokumentów wykonawczych.

Wdrażanie Strategii

System realizacji strategii to określenie sposobu organizacji procesów wdrażających strategię, w tym w szczególności:

- wskazanie podmiotów biorących udział w realizacji strategii,
- podział zadań pomiędzy powyższe podmioty,
- wskazanie propozycji mechanizmów i narzędzi wdrażania strategii,
- określenie wytycznych do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- określenie sposobu monitorowania realizacji strategii,
- ocena realizacji strategii.

Zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy” podmioty zaangażowane w proces wdrażania strategii można podzielić na trzy grupy: sektor publiczny, biznesowy oraz społeczny.

Sektor publiczny obejmuje władze samorządowe gminy, urząd gminy wraz z jednostkami gminnymi, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli oraz administrację rządową.

Sektor biznesowy reprezentują m.in. prywatni przedsiębiorcy, organizacje otoczenia biznesu, kluczowi pracodawcy oraz zrzeszenia gospodarcze.

Do **sektora społecznego** zaliczyć można przede wszystkim mieszkańców, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderów społecznych oraz osoby publiczne.

Odpowiedzialność za proces realizacji Strategii Rozwoju Gminy Rutki spoczywa na wójcie (jako organie wykonawczym), radzie gminy (jako organie uchwałodawczym), a także na urzędzie gminy i jednostkach organizacyjnych podległych urzędowi.

Konieczne jest również zidentyfikowanie instrumentów realizacji, które zapewnią osiągnięcie założonych celów strategicznych oraz będą spójne z przyjętym modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej, prezentującym wizję rozwoju gminy w ujęciu przestrzennym. Instrumenty mogą mieć charakter, m.in.:

- wdrożeniowy, np. gminne strategie, plany, projekty,
- organizacyjno-zarządczy, np. regulaminy wydziałów i jednostek,
- finansowy, np. uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, budżet zadaniowy,
- prawny, np. uchwały rady, akty prawa miejscowego, decyzje administracyjne,
- dotyczący planowanie przestrzennego, np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- społeczny, np. działania promocyjne, działania edukacyjne, konsultacje społeczne,
- kadrowy, np. wymiana doświadczeń, dobre praktyki,
- koordynacyjny, np. ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym (rada pożytku publicznego, rada przedsiębiorczości), partnerstwa lokalne,
- kontrolny, np. aktualizacja ewidencji i rejestrów.

Poszczególne instrumenty realizacji powinny być dobierane pod względem oceny efektywności, ich dotychczasowej skuteczności lub doświadczeniu innych jednostek.

Monitoring Strategii

W celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii prowadzony jest monitoring. Pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji zaplanowanych działań.

Proces monitorowania powinien obejmować przedsięwzięcia podejmowane i realizowane przez Gminę w stosunku do przyjętych celów i kierunków działań oraz wskaźników ich osiągnięcia.

Formą monitorowania strategii jest *Raport o stanie Gminy Rutki*, który obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych, w szczególności realizację polityk, strategii, programów i uchwał rady gminy. Zgodnie z art. 28aa ust.1 ustawy o samorządzie gminnym stanowi on dokument obowiązkowy.

Monitorowanie realizacji strategii odbywa się również poprzez raporty sprawozdawcze. Informacje potrzebne do ich sporządzenia pozyskiwane będą z poszczególnych wydziałów Urzędu Gminy Rutki oraz innych podmiotów, które się odpowiedzialne za realizację Strategii.

Ewaluacja Strategii

W procesie realizacji strategii istotna jest odpowiednio przeprowadzona ewaluacja, która pozwala na określenie jakości i efektów wdrażania strategii. Wyróżnia się cztery typy ewaluacji:

- **ex-ante**, która jest realizowana przed przyjęciem ostatecznej wersji strategii,
- **mid-term**, która jest realizowana mniej więcej w połowie realizacji strategii,
- **on-going**, która jest realizowana podczas wdrożenia strategii, jeśli zajdzie taka potrzeba,
- **ex-post**, która jest realizowana po zakończeniu strategii.

Ewaluacja ma w szczególności zweryfikować efektywność wdrażania strategii, wskazać w jakim stopniu wdrażanie wpływa na osiągnięcie założonych celów, a także poprawić efektywność jej wprowadzania.

Dokumenty wykonawcze

Obowiązkowym elementem systemu realizacji strategii są wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, czyli obowiązkowych lub fakultatywnych planów oraz programów funkcjonujących w gminie. W tabeli przedstawiono dokumenty wykonawcze obowiązujące w Gminie Rutki wraz z odniesieniem do ich aktualności.

Tabela 11 Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii

Obszar tematyczny dokumentu	Nazwa dokumentu	Szczegóły
Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gmin Rutki	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą nr 100/XXIV/05 Rady Gminy Rutki z dnia 14 lipca 2005 r. z późn. zm.

Obszar tematyczny dokumentu	Nazwa dokumentu	Szczegóły
Planowanie przestrzenne	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Na terenie Gminy Rutki obowiązuje 11 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
	Program ochrony środowiska do 2015 r.	Dokument wymaga aktualizacji, przyjęty uchwałą nr 75/XVII/04 Rady Gminy Rutki z dnia 29 października 2004 r.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Rutki na lata 2013-2032	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą nr 132/XXV/13 Rady Gminy Rutki z dnia 16 lipca 2013 r.
	Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rutki na lata 2016-2024	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą nr 53/XI/15 Rady Gminy Rutki z dnia 30 grudnia 2015 r. z późn. zm.
Polityka społeczna	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rutki na lata 2021-2024	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą nr 129/XVII/20 Rady Gminy Rutki z dnia 15 grudnia 2020 r.
	Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rutki na lata 2022-2024	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą nr 190/XXVI/21 Rady Gminy Rutki z dnia 30 grudnia 2021 r.

Obszar tematyczny dokumentu	Nazwa dokumentu	Szczegóły
Polityka społeczna	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Rutki na rok 2022	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą nr 192/XXVI/21 Rady Gminy Rutki z dnia 30 grudnia 2021 r.
Rozwój lokalny	Roczny program współpracy Gminy Rutki z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2022	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą nr 167/XXII/21 Rady Gminy Rutki z dnia 27 września 2021 r.
Finanse publiczne	Uchwała budżetowa na 2022 rok	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą nr 188/XXVI/21 Rady Gminy Rutki z dnia 30 grudnia 2021 r. z późn. zm.
	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Rutki na lata 2022-2025 wraz z prognozą kwoty długu i spłat zobowiązań na lata 2022-2033	Dokument obowiązujący, przyjęty uchwałą nr 187/XXVI/21 Rady Gminy Rutki z dnia 30 grudnia 2021 r. z późn. zm.

Źródło: opracowanie własne

11. Ramy finansowe i źródło finansowania

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Rutki na lata 2021-2030 wymaga poniesienia w kolejnych latach określonych nakładów finansowych na szereg zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych. Przy opracowywaniu ram finansowych Strategii wzięto pod uwagę analizę dochodów i wydatków Gminy w ostatnich kilku latach (2015-2020), zapisy wieloletniej prognozy finansowej Gminy, a także wiedzę i doświadczenie Gminy zdobyte z wyniku realizacji różnych inwestycji w poprzednich latach.

Gmina Rutki w latach 2015-2016 notowała dodatni bilans budżetowy. Następnie w latach 2017-2018 wystąpił deficyt. W latach 2019-2020 Gmina ponownie osiągnęła nadwyżkę budżetową. Szczegółowe dane zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 12 Dochody i wydatki w Gminie Rutki w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody	18 029 882,27	22 512 584,94	22 736 677,34	25 593 085,47	28 156 056,59	29 996 898,47
Wydatki	16 027 438,52	20 999 506,87	23 263 242,30	27 875 243,17	27 693 783,32	28 017 235,12
Deficyt/nadwyżka	2 002 443,75	1 513 078,07	-526 564,96	-2 282 157,70	462 273,27	1 979 663,35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 11.04.2021)

Zgodnie z *Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Rutki na lata 2022-2025 wraz z prognozą kwoty długu i spłat zobowiązań na lata 2022-2033* przewidywany jest deficyt na koniec 2022 r. wynoszący 10,6 mln zł. Na lata 2023-2024 prognozuje się zerowe saldo budżetu Gminy, natomiast od 2025 r. do 2033 r. Prognoza wskazuje saldo dodatnie.

Istotne w zakresie oszacowania możliwości realizacji strategii jest określenie potencjalnych źródeł finansowania, które Gmina będzie mogła wykorzystać w celu realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Potencjalnymi źródłami finansowania działań określonych w Strategii są w szczególności:

- środki własne Gminy Rutki,
- środki krajowe,
- środki funduszy celowych,
- środki pochodzące z instrumentów finansowych Unii Europejskiej, w szczególności fundusze europejskie,

- środki pochodzące z europejskich instrumentów finansowych oraz innych, w tym fundusze norweskie,
- środki sektora prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki.

Środki finansowe mogą być pozyskiwane z budżetu państwa w ramach programów krajowych, które finansują przedsięwzięcia samorządowe, opracowanych przez poszczególne ministerstwa.

Program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025 (kontynuacja programu wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020) wspiera jednostki samorządu terytorialnego w zakresie realizacji zadań własnych polegających na prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+” (sieci Dziennych Domów „Senior+ i Klubów „Senior+). Celem Programu jest zapewnienie wsparcia osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60 lat i więcej poprzez zapewnienie przestrzeni i warunków do aktywności społecznej. Budżet Programu na lata 2021-2025 to 300 mln zł.

Program Dostępność+ to program rządowy, który ma na celu zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach. Koncentruje się na dostosowaniu przestrzeni publicznej, architektury, transportu i produktów do wymagań wszystkich obywateli. Wartość inwestycji, które przyczynią się do zrealizowania Programu w latach 2018-2025 wyniesie około 23 mld zł.

Dużym wyzwaniem, z jakim mierzą się obecnie jednostki samorządu terytorialnego, jest pandemia Covid-19. Gminy mogą skorzystać z programów realizowanych przez rząd w celu zniwelowania negatywnych skutków pandemii koronawirusa.

Jednym z nich jest **Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych**, w ramach którego środki z budżetu państwa trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce na inwestycje bliskie ludziom (m.in. budowę żłobków, przedszkoli, dróg oraz inne niezbędne lokalnie działania). Wsparcie ma charakter bezzwrotny i pochodzi z Funduszu Przeciwdziałania Covid-19.

Fundusz Odbudowy (Next Generation EU) to odpowiedź Unii Europejskiej na zagrożenia i wyzwania powstałe wskutek pandemii Covid-19. Jego głównymi celami są:

odbudowa i przywracanie odporności gospodarek Unii Europejskiej na ewentualne kryzysy oraz przygotowanie na przyszłe, nieprzewidziane okoliczności. Pomoc z Funduszu będzie miała charakter bezzwrotnych grantów i niskooprocentowanych pożyczek. Budżet Funduszu to ponad 723,8 mld euro. Największą częścią **Funduszu Odbudowy jest Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności**. W jego ramach Polska będzie miała do dyspozycji około 58,1 mld euro, w tym 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Środki zostaną przeznaczone na prorozwojowe inwestycje, co oznacza wsparcie dla następujących obszarów:

- transformacja cyfrowa,
- odporność i konkurencyjność gospodarki,
- energia i zmniejszenie energochłonności,
- dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia,
- zielona i inteligentna mobilność.

Pieniądze zostaną przeznaczone również na inwestycje infrastrukturalne, w tym w szczególności kolej i drogi. Podstawą do przyznania wsparcia jest Krajowy Plan Odbudowy. Beneficjentami wsparcia mogą być obywatele, przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa, samorządy terytorialne, instytucje publiczne oraz podmioty spoza systemu administracji publicznej, np. stowarzyszenia.

Gmina Rutki zamierza podjąć działania inwestycyjne dotyczące infrastruktury drogowej. Wsparcia finansowego dla jednostek samorządu terytorialnego realizujących inwestycje na drogach samorządowych udziela m.in. **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg**. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej sieci dróg na szczeblu lokalnym. Ponadto Fundusz ma na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej infrastruktury drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. W ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg środki przekazywane są na zasadach konkursowych, w szczególności na dofinansowanie budowy, przebudowy i remontu dróg powiatowych i gminnych.

Kolejnym źródłem finansowania przedsięwzięć samorządu mogą być środki pochodzące z **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**, który wspiera finansowo ochronę środowiska i gospodarkę wodną w Polsce. Głównym

celem działania jest udzielanie pomocy finansowej największym lub ponadregionalnym przedsięwzięciom służącym ochronie środowiska i gospodarce wodnej.

Ponadto Gmina Rutki w zakresie ochrony środowiska może pozyskać środki finansowe z **Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku**. Jego celem jest poprawa stanu środowiska, ochrona ekosystemów i zachowanie bioróżnorodności w województwie podlaskim. Finansowane są zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które są zgodne z kierunkami polityki ekologicznej państwa oraz województwa. W ramach Wojewódzkiego Funduszu środki finansowe przeznaczone są w szczególności na: ochronę wód, gospodarkę wodną, ochronę atmosfery, ochronę ziemi, przeciwdziałanie i likwidację zagrożeń środowiska, edukację ekologiczną i ochronę przyrody.

Warto dodać, że Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wraz z 16 wojewódzkimi funduszami stanowią trzon polskiego systemu finansowania przedsięwzięć służących ochronie środowiska, wykorzystując środki krajowe i zagraniczne. Pomimo częstej współpracy, są one niezależne, posiadają odrębne budżety, plany działania oraz zwierzchników (Narodowy Fundusz podlega pod Ministra Środowiska, natomiast fundusze wojewódzkie pod właściwe zarządy województw).

Ważnym źródłem finansowania zadań są programy krajowe i międzynarodowe związane ze środkami finansowymi Unii Europejskiej z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Podstawowym dokumentem, który określa współpracę Unii Europejskiej z Polską, jest Umowa Partnerska. Dokument formułuje cele i sposoby inwestowania funduszy unijnych. Polityka Spójności na lata 2021-2027 obejmuje następujące fundusze:

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego** ma służyć wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej oraz łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów, które znajdują się w niekorzystnej sytuacji,
- **Fundusz Spójności** ma służyć redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju,
- **Europejski Fundusz Społeczny+** ma być głównym narzędziem Unii Europejskiej służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestycje w kapitał ludzki,

Wspólna polityka rybołówstwa obejmie **Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury**. Fundusz wspiera społeczności nadmorskie, w tym m.in. rybaków w przechodzeniu na zrównoważone rybołówstwo czy finansuje projekty przyczyniające się do tworzenia nowych miejsc pracy oraz podnoszenia jakości życia społeczności nadmorskich w Europie.

Ponadto fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji**, który jest częścią Zielonego Ładu i elementem Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027 to 72,2 mld euro z Polityki Spójności oraz 3,8 mld euro z Funduszu na rzecz Transformacji, co łącznie stanowi około 76 mld euro.

W celu realizacji założeń Umowy Partnerskiej istotne jest wyznaczenie programów krajowych i regionalnych, które określają priorytetowe obszary wsparcia i wyznaczają konkretne działania. Około 60% funduszy z Polityki Spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne, zarządzane przez marszałków województw. Środki podzielone zostały na następujące programy krajowe:

- **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko** - program, który przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. Fundusz wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet to ponad 25 mld euro,
- **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki** - program będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz zwiększających konkurencyjność polskiej gospodarki. Planowany budżet to około 7,9 mld euro,
- **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027** - program będzie sponosał projekty z zakresu: poprawy sytuacji na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Planowany budżet to ponad 4 mld euro,

- **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy** - program, który będzie wspierał cyfryzację z Polsce. Planowany budżet to około 2 mld euro,
- **Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej** - program dla makroregionu Polski Wschodniej, który będzie koncentrował się na czterech głównych obszarach: wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energia i ochrona klimatu, spójna sieć transportowa i zwiększenie dostępności transportowej oraz aktywizacja kapitału społecznego, rozwój turystyki i usługi uzdrowiskowej. Planowany budżet to około 2,5 mld euro,
- **Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich** - program ma trzy główne priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Planowany budżet to 0,5 mld euro,
- **Fundusze Europejskie na rzecz Sprawiedliwej Transformacji** - pomoc w transformacji dla regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego). Planowany budżet to 4,4 mld euro,
- **Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa** - planowany budżet to 0,475 mld euro,
- **Fundusze Europejskie dla Rybactwa** - planowany budżet to 0,5 mld euro,
- **Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej** - planowany budżet to 0,56 mld euro.

Ponadto rozdzielono fundusze na programy regionalne, w przypadku województwa podlaskiego, na którego obszarze znajduje się Gmina Rutki, przeznaczono kwotę 1,25 mld euro.

Samorzady w Polsce mogą również korzystać z bezzwrotnej pomocy finansowej w postaci dwóch instrumentów: **Mechanizm Finansowy EOG** oraz **Norweski Mechanizm Finansowy** (tzw. fundusze norweskie). Środki finansowe pochodzą z trzech krajów Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, będących jednocześnie członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego - Norwegii, Islandii i Lichtensteinu. Głównym celem Funduszy jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W zamian za udzieloną pomoc finansową, państwa ją oferujące korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, mimo, że się są jej członkami.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY RUTKI NA LATA 2021-2030

Źródła finansowania inwestycji rozwojowych nie muszą ograniczać się wyłącznie do ubiegania się o środki pochodzące z programów krajowych i programów Unii Europejskiej. Władze Gminy Rutki pod uwagę mogą brać również możliwość angażowania kapitału prywatnego. Możliwości inwestycyjne mogą być zwiększone również w wyniku zaciągnięcia zobowiązań finansowych w postaci m.in. kredytu bądź pożyczki.

Powyższe przykłady nie wyczerpują wszystkich możliwości pozyskiwania środków finansowych na realizację zamierzeń wynikających z Strategii Rozwoju Gminy Rutki na lata 2021-2030. Konieczne jest staranne monitorowanie w zakresie pojawiających się potencjalnych źródeł zdobywania kapitału pieniężnego.

Słowniczek pojęć

Analiza SWOT – metoda pozwalająca dokonać analizy atutów i słabości jednostki samorządowej wobec szans i zagrożeń stwarzanych przez otoczenie; skrót SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strenghts (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia).

Cel strategiczny – ma charakter długofalowy, wskazuje generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju jednostki samorządowej

Cel operacyjny – określa narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych

Ewaluacja – ocena/oszacowanie jakości (stopnia) realizacji programu (tj. jego faktycznych rezultatów) w stosunku do wcześniejszych założeń (tj. oczekiwanych efektów); umożliwia sformułowanie wniosków i rekomendacji, które mogą posłużyć w celu udoskonalenia działań prowadzonych w przyszłości

Misja – syntetyczny opis sposoby postępowania w celu realizacji wizji

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – graficzne przedstawienie wizji rozwoju; określa strefy i powiązania funkcjonalne oraz funkcje terenów, a także pokazuje kierunki działań, w tym najważniejsze przedsięwzięcia jednostki samorządowej

Monitoring – obejmuje systematyczne zbieranie informacji dotyczących użytych zasobów i uzyskanych efektów w ramach podjętych działań

Obszar Strategicznej Interwencji (OSI) – wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub potencjałów rozwojowych, do których kierowana jest interwencja publiczna

Wizja - wyobrażenie, obraz przyszłego stanu jednostki samorządowej

Spis tabel

Tabela 1 Analiza SWOT na podstawie diagnozy Gminy Rutki	5
Tabela 2 Cel strategiczny i cele operacyjne w wymiarze społecznym	9
Tabela 3 Cel strategiczny i cele operacyjne w wymiarze gospodarczym	10
Tabela 4 Cele strategiczne i cele operacyjne w wymiarze przestrzennym	10
Tabela 5 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze społecznym	12
Tabela 6 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celu strategicznego w wymiarze gospodarczym	14
Tabela 7 Planowane kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celów strategicznych w wymiarze przestrzennym	14
Tabela 8 Oczekiwane rezultaty podejmowanych kierunków działań wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego w wymiarze społecznych	16
Tabela 9 Oczekiwane rezultaty podejmowanych kierunków działań wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego w wymiarze gospodarczym	18
Tabela 10 Oczekiwane rezultaty podejmowanych kierunków działań wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego w wymiarze przestrzennym	20
Tabela 11 Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii	48
Tabela 12 Dochody i wydatki w Gminie Rutki w latach 2015-2020	51

Spis map

Mapa 1 System osadniczy w Gminie Rutki	23
Mapa 2 System komunikacyjny w Gminie Rutki	25
Mapa 3 Cieki wodne zlokalizowane na terenie Gminy Rutki	26
Mapa 4 Formy ochrony przyrody występujące na obszarze Gminy Rutki	27
Mapa 5 Korytarze ekologiczne występujące na obszarze Gminy Rutki	28
Mapa 6 Infrastruktura techniczna o znaczeniu ponadlokalnym występująca na obszarze Gminy Rutki	29
Mapa 7 Obszary powodziowe występujące na obszarze Gminy Rutki	30
Mapa 8 Obszary Strategicznej Interwencji	31
Mapa 9 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	33